

Βυρίνα τωιεροβηικ αρχίγενη

Юры Гумянюк

Вуліца твірчовых архівів

вершы 1987-2002 гадоў

Беласток 2003

Бібліягіяграфіка Часопіса „Правіціліц’я“

к а р ц і н ы
(на вокладцы і тытульных лістах разьдзелаў)

Юры Федарук

ф о т а
(аўтар на вуліцы тыгровых архідэяў)

Ірына Чарняўка

в ы д а в е ц
(рэдакцыя, вокладка, ды ўсё астатніе)

Аляксандар Максімюк
(SETPro Aleksander Maksymiuk — <http://strony.wp.pl/wp/2am/>)

п а д з я к і

*Цэнтру Грамадзянскай Адукацыі Польчча-Беларусь,
дзякуючы да фінансаванью якога стаў магчымым выхад
гэтай кнігі паэзii.*

*Яну Максімюку —
за абзац на вокладцы пра аўтара вершаў,
напісаны тэрмінова на заказ.*

I S B N 83-912637-4-6

C o p y r i g h t © 2003 by Юры Гумянюк

д р у к а р н я

*Zakład Poligraficzny ARES Mikołaj Józefowicz
ul. Włoszczańska 58, Białystok*

Богар иела
1992

ЗЯЛЁНАЕ ВОКА

Зялёнае вока, як люстра ў аўторак,
згадаць — не згадаеш, вядомая справа.
Штодня ўспамінаецца цёплае мора —
налева, направа.

Зъмярцьвелья сны, апантаны гадзіньнік,
што 6 на 12, што 8 на 10.
Чакаем сумленна на зоркавы вынік:
зънясуць галаву ці павесяць?

А вока зялёнае ў дробным кілішку,
нібыта кавалачак цукру ў гарбаце...
Спалі гэту кніжку,
шаноўны мой браце,
спалі гэту кніжку,
шаноўны мой браце.

1989

ВІДЭАКЛАЛПЫ

1 . П л я м а н а ш к л е

Пляма на шкле
чорна-белы квадрат
бела-чырвоны
не не
не атрад
маскарад
працінае вакно
ўжо даўно
тэлевізар забыўся
бо съпіўся
але
чорна-белы атрад
як квадрат
пляма на шкле

2 . Г а д з і н і к

Мы ў пяску шукаем
пяціграньнік
нібы кранік
а папера чырванее
нік-нік-нік
зьнік
як фінік
размалёваны гадзіньнік

3 . А д л ю с т р а в а н ы н е

Люстэрка нешта пачарнела
хіба яго ўзяла халера?
чыясьці жонка захварэла
яе завуць Валера
ла-ла ла-ла
жыта жала
ды бутэлькай пагражала

не далася
бо схавалася
у вакне адлюстравалася

4 . Ф р э й д ы з м
Смала асфальт — якая прыгажосьць!
дык лі на галаву калі ахвота
тады як съвіньні прусакі
палезуць па стале і місках
ня сьпі яшчэ
я раскажу табе пра трактар
або пра тое што ў газетах
пануе стомлены «фрэйдызм»

5 . Ф о т а ф э й с
Фотафэйс не аўтобус ня Глёбус
ён імкнецца да сонечных съцен
улонны модус
каштоўных вэнэцый
нейкіх грэцый
што любяць турысты
калі чисты — дык чисты
не — дык не
не ў віне
забаўляецца наша съядомасць
ци ж мы дома?
калі гэты абсурдны кантэйнэр
як камбайн альбо моцны бульдозер
сэкс за сэкс
а каханье каханьнем
ёсьць адзіны
адзінейшы рэйс
гэта ўласны мой фотафэйс

6 . Т э л е г р а ф

Электрычнасць небясьпечнасць
камунізм капіталізм
Сталін Мао Ленін Брэжнеў
Рузэльт Рэйган
анархізм
блёк трацкістаў левых правых
Маякоўскі ды Бурлюк
Прага Вільня і Варшава
Гродна Кракаў
Гумянюк
пачынай перабудову
пяцігодку — ў тры гады
заўтра ў горадзе адчыніць
новы комплекс і басейн
кропка коска ды працяжнік
Рыбэнтроп Садам Гусэйн
актывісты інтэрфронту
новы першы сакратар
цыгарэтны і катлеты
чалавек ёсьць гаспадар
арандатары калгасы
БАМ блякада пад Москвой
эмігруюць як габрэі
сталінізм сацыялізм
радыяцый і козы
падпалі падвалей
Руст на плошчы
пад наркозам
на палі вывозяць гной

1990

НАРКАТЫЧНАЕ МОРА

Сёньня пятніца. Заўтра — субота.
Зноў адбудзецца так, як і ўчора.
А пакуль што — дурная работа,
ад якой ты маркотны ды хворы.

Гэты тыдзень сканаў безгустоўна.
Ты згубіў свой апошні гадзіньнік.
Галаву перапоўнілі словаы.
Цела збэсьцілі брудныя съвіньні.

Толькі келіх, съляпы экзэкутар,
добраы сябра, адвечны паплечнік
дапаможа забыцца на смутак,
намалюе ў пакоі сланечнік.

Ён — Ван Гог, мае вінныя фарбы
і фантазію (лепшай ня ўбачыши!).
Зразумееш, што жыў ты ня марна,
хоць цяперака стогнеш ды плачаш.

Хай жа здарыцца так, як і ўчора,
хай згарыць гэты прывідны тыдзень,
хай на дрэве павесіцца злыдзень,
і ўскіпіць наркатычнае мора!

1990

ЭЛІТАРНАЯ ДЗЯЎЧЫНКА

Элітарная дзяўчынка зноў сумуе на бальконе.
А базальтавыя вокны не падобны да звычайных.
І яна ўжо разумее неабходнасць падарожжаў.
Вось таму машыны гучна пралятаюць па праспэкце.

Не адчуць былое славы на канцэртных выступленнях.
Разывітаныне не прыемнасць, а звычайная пакута.
Элітарная дзяўчынка захапляеца эстрадай.
Маці з бацькам у шпіталі без прытомнасці трывочы.

Файна летам піць «Баржомі» ды каҳацца з касманаўтам.
Чмелі зьбіраецца адпомсціць, завітаўшы на хвіліну.
Гэты съмех шызафрэнічны атручае навакольле.
І дзяўчынка зноў сумуе на абшарпаным бальконе.

1990

ЭПІЦЭНТАР

Калыхаюся я ў эпіцэнтры
грамафона, які яшчэ грае,
мне пляваць на пустыя працэнты
нараджэння съялых самураяў.

Бо галоўнае — гукі ў паветры,
што нясуць нашы душы на Поўнач.
І ня трэба лічыць кілямэтры,
мы прыпынімся хуценька побач

моцнай сваркі, якая піле
маё Я на чатыры кавалкі.
А кавалкі са съятам віншуюць,
спакушаюць, нібыта русалкі.

Не спатрэбіцца этнаграфічнасць.
Я дакладна ўжо ведаю сутнасць,
што съядомасць кабеты міфічна,
ну а жыць па-сапраўднаму — сумна.

Эпіцэнтар таму грамафона —
гэта лепшая ў съвеце кватэра,
дзе зынішчае дурныя законы
куртызанка зь мянушкай Халера.

1990

ЦЕЛА І ВІНО

Горкае віно зъмяіцца па падлозе.

Горкае віно спыняецца ля ног.

Горкае віно паруе на парозе
ад таго, што паліцца парог.

Цела, як віно, струменіць па-за ложкам.

Цела, нібы кола, круціцца штодня.

То хутчэй ляціць, то дрыгае патрошку.

Цела забаўляецца, як быццам кацяня.

I віно і цела — цені на падлозе,
што бягуць нягучна каля ног
ды гарашь, як ведзьмы наччу пры народзе...
Вось таму і зъяе вогненны парог.

1990

ТВАЯ ВЭНЭЦЫЯ

Сівое неба, як Вэнэцыя ў віне.
А хмары — дзюбаносыя гандолы —
плывуць, нібыта вучні з новай школы,
куляюцца ў расчыненым вакне.

I чараўнік майструе хмарачос,
які да сонейка павінен дакрануцца.
Навокал травы кальхаюцца і гнуцца,
ствараюць штохвілінны дзіўны мост.

А ты прыкуты да зынявечанай зямлі,
да гэтай адмысловай кінаролі...
Дык прасьвідруй жа дзірку ў белай столі —
убачыш горад, мора, караблі.

26 студзеня 1991

РУЖАВОКІ ДРАКОН

Ружавокі дракон мяне вабіць.
Мае ён аксамітную скуру.
Я яго прытулю, як кабету.
Гэта будзе сапраўднае шчасьце.

Ружавокі дракон стане добрым
і схавае драпежныя зубы.
Ён адчуе нястомнае сэрца,
войдзе ў транс, як індыйскія ёгі.

Ружавокі дракон адыходзіць,
дзе нічога няма. Толькі мары
ў галаве, нібы піва ў барылцы,
робяць шэра-зялёную пену.

Ружавокі дракон, мой маленъкі,
сыпі салодка да лепшай гадзіны,
сыпі, пакуль твой адбітак съісвельы
люстраное захоўвае цела.

1991

ТАЯМНІЧАЯ ШАФА

Таямнічая шафа хавае замежных шпіёнаў
і муштруе мышэй, калі зоркі рагочуць у небе.
Таямнічая шафа ня ведае іншых законаў,
бо заўсёды яна ў сэксуальнай патрэбе.

Таямнічая шафа, як мора для рыб зь нейкіх казак,
дзе шукаюць заўзята патрэбную страву.
Таямнічая шафа зусім не баіцца заразы,
бо жыве тольку і ведае справу.

Ну а справа такая, што нельга сварыцца,
нельга плакаць, як плача старая жырафа,
бо цвярозы сусед можа так памыліцца,
што загіне твая таямнічая шафа.

1990

ПАВУЦІНЯ

Павукі паўзуць па шыбе.
Ты пытаесься: «Куды?»
Нехта курчыща на дыбе
і съпявае праз гады.

Песьня паліць сфінксу вочы,
кальхает маўзалей.
Труп устане сёньня ноччу,
каб пужаць малых дзяцей.

1990

АМАРОКА

Распавядай прадбачлівым злачынцам,
як чырванее пляма на зялёным,
і адбываецца містэрыя кахраньня
па-за мяжой съядомасьці публічнай.

Распавядай, як голкі пад пазногці
штовечар заганяюць летуценьні,
разморанае цела малтратуюць,
як той сяканец, смажаць на патэльні.

Распавядай, як вадкія пачуцьці
съцякаюцца па лесьвіцах у неба,
якое, нібы стаў, дрыжыць і прагне,
каб нехта дакрануўся да паверхні.

Распавядай пра сотні лябірынтаў
пад чорнымі, што нафта, валасамі.
Яны не забясьпечаць асалоду,
калі ў цішы прраб'е гадзіна ночы.

лістапад 1991

ЧОРНАЕ ВОЗЕРÁ

Чорнае возера —
твар Леанарда да Вінчы —
водгук спрадвежны
сэрца кранае
не абыякавасьць
не асалода
чорнае возера
мае майстэрню
высакародных майстроў
што заклікаюць
пакласыці сябе на ахвярнік
Вогненнай Ружы
якая расьце
там дзе заўсёды
халодны блакіт
сярэднявечнага люстра
на тле арадажэнья

1991

БУТЭЛЬКА

Хварэе паэзія ў тлустай бутэльцы.
Блішчаць яе вочы празь сіняе шкельца.

Ня ведаю, як падтрымаць гаспадынню?
Падаць ёй гарбуз ці мо жоўтую дынню?

Тым часам зынікаюць пяшчаныя горы.
Зямлю захапляе касьмічнае мора.

Мы молімся ціха ў зялёным сутоньні,
і кожны бурштын нам нагадвае шкельца.

А кожны бурштын нам нагадвае шкельца.
А кожнае шкельца, як музা ў бутэльцы.

1991

ЛЕАПАРДАВАЯ ШКУРА

Пад дзяяочымі нагамі леапардавая шкура.
Ды сама дзяўчына, быццам вастразубая пантэра.
Я валодаю ня толькі паэтычнымі радкамі,
у якіх падман звычайны — костка цукру ў кубку кавы.

Мандарынавая стужка на грудзях у той дзяўчыны
прымушае спакусіцца пакаранага паэта.
Вось камэдыйя дэль-артэ па-за межамі Парыжу!
Вось табе хвіліна шчасціця ў незачыненай кватэры!

Абуджэнъне затрымала экзатычную забаву.
Лепей зараз, чым ніколі ад маны абараніцца.
Дзе пачатак ачмурэнъня? Толькі мне ды ЁЙ вядома,
бо абодвух прытуліла леапардавая шкура.

10 лютага 1991

МЯЖКА

Ты імкнесься кудысьці...
Вось тунэль да съятла...
Крочыш. Мёртвае лісьце
засланяе імгла.

Толькі жоўты агенчык
моўчкі вызначыць шлях.
Сіл ня хопіць. Заенчыш,
не ўзьбярэсься на дах.

Паляціш, нібы вецер,
зьверху — ўніз, зьнізу — ўверх.
Бязылітоснае вецьце
твар ушчэнт разьдзярэ.

Застанецца агенчык
ды тунэль да съятла,
ды нямая паненка,
што сюды прывяла.

23 верасьня 1991

АГНІСТЫ МАК

Алесю Аўчыннікаву

На гэтым белым прасыцірадле
нічога не расьце
ліхія кіпарысы дзе-нідзе
зьбіраюць рады
я вельмі рады
што нарэштэ
на гэтым белым прасыцірадле
адбыўся цуд.

Пакінем абыякавасць і бруд
легенды і падманлівае рады ё
рапсодыі апоўначы
аднак
на гэтым белым прасыцірадле
расьце НІЧОГА проста так
таемны знак — агністы мак.

11 лютага 1991

СОН ВАМПУРЯ

Сэрца калоціца. Сон пад магнітам.
Подых — ня вецер. Сякера — ня крыж.
Сённяня сябе адчуваеш забітым,
кроку ня зробіш, але прамаўчыш.

Пафарбаваны, нібыта цыстэрна.
Гарызантальны, як хуткі цягнік.
Той, што ляціць ад Варшавы да Бэрна
і вырывае сярэбраны крык.

Сённяня халодны, як твар Антарктыды,
і небяспечны сярод дываноў.
Сьпі ў саркафагу сваёй піраміды,
ноччу прачнесься, шукаючы кроў.

1990

* * *

Bimaўту Чаропку

Кітайскі бажок на пісьмовым стале.
Крыштальная шклянка напоўнена півам.
Лунаюць пачуцьці ў загадковым съне.
Дрыжыць на талерачцы костка ад сълівы.

Глядзіш праз вакно. Бачыш мёртвы ляндшафт.
Зноў вусны твае прагнунць вуснаў жанчыны.
Але ў памяшканьнях унутраных шахт,
здаецца, спыніліся эрамашыны.

Эксплёзія казачных думак — міраж.
Мозг стомлены. Вочы съятло праклінаюць.
Яшчэ дзъве хвіліны. Пачнецца пасаж.
Мэлёдый словаў. Ад краю да краю.

студзень 1991

ЭКЗАТЫЧНАЯ ЛЮБОЎ

Твой аранжавы гумар заўсёды ўспрымаю,
надта хочацца быць ваяром-цемрашалам,
вандраваць басанож дзень і нач па Кітаю,
сустракаць вадаспады сярод кіназалы.

Твой зялёны настрой мне заўважыць прыемна,
не знайсьці гэты позірк у гіблай краіне.
Мы вітаемся ўвечары. Толькі ўзаемнасць
нечакана губляецца, стогне ды гіне.

Небасхіл ружавее ў напоўненай шклянцы...
Паглядзі на сябе, маладая кабета, —
раптам выбухне сэрца, і пратубэрранцы
пацякуць па пакоі напоем з ранэта.

Раптам станецца так, што пачуцьці ўваскрэснуць
дзесьці там, на далёкіх каралавых выспах.
Я тады выпадковыя літары скрэсьлю
і Цябе, экзатычную, увечары высьню.

1991

ЗАЎСЁДЫ НАСУПЕРАК

Заўсёды насуперак. Так ці ня так?
Падманлівы съмех праглынае мажлівасьць.
І ты чырванееш, як зморшчаны мак,
і ты адмаўляеш хлусьню ды лісьлівасьць.

Заўсёды насуперак. Нонканфарміст,
табе і мэдалль да тваёй марынаркі
за тое, што пішааш няскончаны ліст,
за тое, што ведаеш сэнс гаспадаркі.

Заўсёды насуперак. Гэтак было
дагэтуль і будзе, напэўна, заўсёды.
Няйнакш запануе найлепшая мода —
вітаць шавіністай найпроста: «Шалом!»

чэрвень 1991

АПОШНЯЕ КАХАНЬНЕ

І кацяня глядзела нам у вочы,
ня ведаючы: што і як.
Хто тэарэму Пітагора на канъяк?
Хто сэксуальны фільм глядзець ня хоча?

Экран, як ложак. Ложак — бы труна,
ў якой кахаюцца філёзафы звычайна.
О, кацяня, грызі мяне з адчаем
і з сэрца пі да вобразнага дна.

Я, як яна. Яна, як я! Мы разам,
мы ў трансцэндэнтным круцімся штоноч.
А хоць ты плач, а хоць ты кроч —
адна на гэтым съвеце парапраза.

Нас электрычнасьць рухае ўвесь час,
і мы хістаемся ў адрэзанай кішэні.
Вось папярэдзіў некалі Ясенін,
што не пакліча пад бярозку нас.

Ды не бяда, калі згубілі ўчора скварку.
Галоўнае — дзікунскі пэрфарманс!
Съпявяючы ясенінскі раманс,
свае галовы пакладзем пад цыркулярку.

І што нам скажа доктар Гілятэн,
калі прачнецца паслья съмерці ў прыбіральні?
Яго абудзяць цягнікі, што на вакзале,
сп'янелы пойдзе міма брудных съцен.

Мы зразумелі: шчасце пад наркозам.
Ды ўсё жыцьцё, нібыта нейкі зъдзек,
а чалавек — зусім не чалавек,
бо атрымаў павышаную дозу.

Таму падзякую я дзеду, што марозіць
і дорыць хвігу нам пад Новы год,
а сам рагоча, быццам ідыёт,
і пра каханьне шэпча пад бярозай.

1991

МЁРТВЫ ЗЫБ

Мёртвы зыб нам ня скажа, калі адысьці
ў глыбіню цёмнавокую става начнога.
Ты прачнесься зънянацку, і слова «пусьці»
пракладзе небясьпечную ў цемры дарогу.

А высока на небе запаліцца знак,
нібы пошуг яскравы апошняга стрэлу.
Твой зъняверлівы ценъ — даўтаногі румак —
за хвіліну здратуе бялявае цела.

Гэта будзе пазьней, як зънікомы кашмар,
альбо воўчыя сьпевы пад вокнамі Дамы.
Гэта будзе, як быццам самотны съвятар
Богу душу аддаў ды павесіўся ў храме.

Гэта будзе, бо новы японскі замок
страціць код адпаведны пад ціскам сумлення,
падагрэе старанна цытрынавы сок.
Сок прамые мазгі, забясьпечыць натхненьне.

Верш напішацца сам. І ня трэба плясьці
рыфмаваны вянок без сакральнага слова.
Мёртвы зыб нам ня скажа, калі адысьці
ў глыбіню цёмнавокую става начнога.

лістапад 1991

ПАВЕРХНЯ

Паверхня, што вастрэйшая за нож,
ніколі не народзіцца нанова.
Яна, нібыта скептык Казанова,
а мо і забаронены чарцёж.

Яе ня зьнішчыць нат кіслотны дождж,
і не стрымася папярэдняя размова.
Ты хоць Адама на ўсіх грэшнікаў памнож, —
паверхня зьнівэлюе знак і слова.

Што ні кажы — ўсе ведаюць яе:
паэты п'яныя, старыя камуністы;
якая розыніца: ці ёсьць настрой, ці не, —

галоўнае, каб быць заўсёды чыстым!
Тады яна і чаракчу налье,
ажно ў вачох зазъязоць амэтысты!

29 верасьня 1991

КАВАЛЕР

Пляцецца бамбіза ля рэчкі, як кот,
задраўшы штаны і разявіўшы рот.
Відаць, ён стаміўся, пазбаўлены сіл.
Каменныя вочы (мабыць, дэбіл).

Яшчэ колькі крокаў — шпурне партсыгар,
нібыта гранату ў варожы атрад,
і крыкнে: «Наперад!», як той камісар.
Але ты такое пачуеш наўрад.

Хутчэй за ўсё плюне зьнянацку ў раку
і будзе глядзець на плявок-карабель.
Дзяючына-зязюля пакліча: «Ку-ку»,
і ён паляціць, як за сучкай кабель.

1990

ТОСТ ФІЯЛЕТАВАЙ ГРУШЫ

Фіялетавая груша хоча быць
ананасам проста зь неба і глядзець
праз акварыюм, а потым паляцець
у д'ябэльскі вырай піва піць.

Мы яе ня можам не пусьціць,
бо яна жадала акалець,
пабялела, нібы бабця-съмерць.
Вось вам крыж, каб болей не схлусіць.

А, між іншым, файнны анэкдот,
калі спаць нагамі дагары.
Ты да раніцы аб сэксе гавары
пад забыты піянерамі факстрот.

І яна пачуе, гляне ў рот,
падтрымае новае пары.
Размаўляй ціхутка, не дуры
(за съцяною съпіць габрэйскі бэгемот).

Куфаль піва. Побач — ананас.
Рытуальны момант і настрой.
Фіялетавая груша, мы з табой
нават, калі ўжо ня будзе нас.

Дык асушым ёмкасьці шчэ раз
за прэзыдыюм і Руста над Москвой.
Хутка адпачынак, бо пакой
нездарма акупаваў бінарны газ.

жнівень 1991

КЕЛЖХ

Прышпілі да сукенкі чырвоную ружу,
зазірні асьцярожна ў крыштальны сусьвет.
Нехта там, мне здаецца, гуляе нясьмела,
эратачныя хвалі палоняць яго.

Ён зусім непаўторны, як съмешнае рэха,
абалонка блакітная, быццам ручай.
Съмех цвярэозы і п'яны трапляе, дзе ўлады
нараджаюць нябачна съляпы маладзік.

I губляюцца недзе расыліны і кветкі
ў тваім космасе чорным, нібы валасы
незнамай японкі. Але невядома
зь якой кінастужкі яна прыплыла.

1990

ДАБРАНАЧ, РЭВАЛЮЦЫЯ...

Дабранач, рэвалюцыя, гудбай!
Сярод пірамідальнае прасторы
я высьнню чорны сон, як белы рай,
прайдуся, дзе жаўцеюць памідоры.

О, Муза-куртызанка, выбачай,
заблытацца так лёгка ў брудным моры:
тут і бінокаль, радыёпрыборы,
і пляшка пад назовам «Арпачай».

«Ці піць ці не?» — пытае малачай,
калі праходжу паўз умоўныя разоры,
кідаюся ў бяспрыкладны адчай,

забыўшыся зірнуць за небакрай,
каб вырашыць бяз сувязі: «Няхай
рыпяць надчалавечыя маторы!»

26 жніўня 1991

ПСЫХАДЭЛІЧНАЕ МАСТАЦТВА

Съвет сказіўся да суцэльнага вар'яцтва,
быццам п'яны небарака ля вакзала.
Падсьвядомасыць мне таропка загадала:
«Палюбі псыхадэлічнае мастацтва!»

Я глядзеў на рэчаісныя фарманты,
не зважаючы на зынешнія прыкметы.
Прыгапляліся агідныя кабеты,
разам зь імі недарэчныя мутанты.

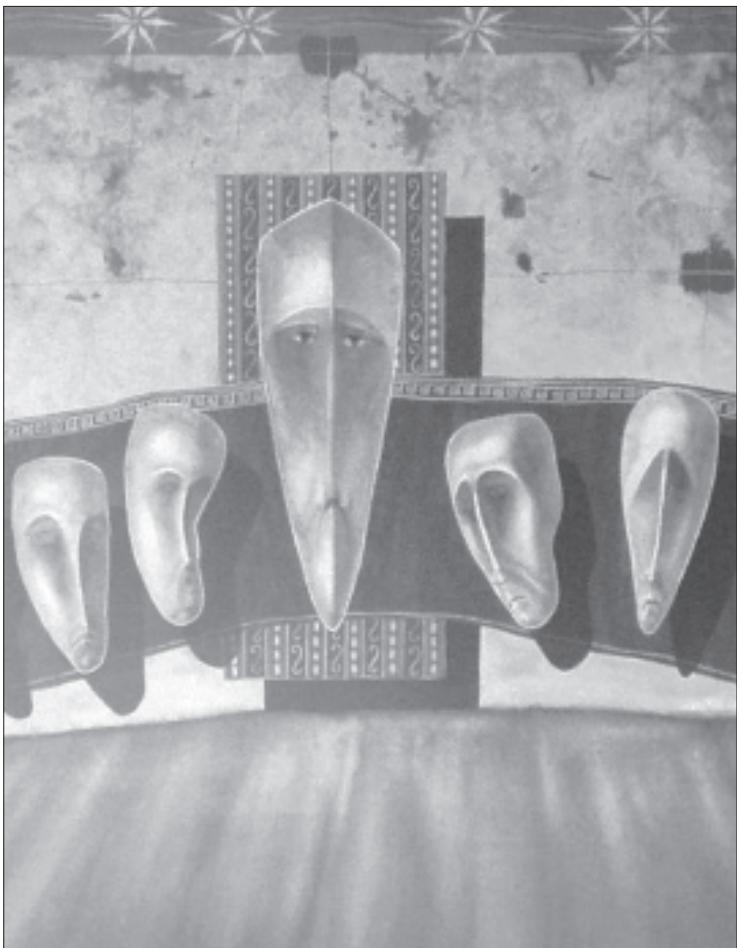
І пыталіся: «Чаму ж ты не вясёлы?
Што за позіркі стомлена-пануры?»
Падалося, бы тамтэйшыя прафуры
павылазілі з д'ябэльскага касьцёлу.

А мяне ўвесь час цікавіла праблема:
як бяз пэндзля выйсьці па-за межы,
паспрачацаца з аграмаднай тэлевежай,
папаліць усе на съвеце тэарэмы.

Толькі съвет вар'яцкі чыніць перашкоды,
абуджае ваяроў АЛЬТЭРНАТЫВЫ.
Кожны пяты нараджаецца щасцівым,
бо заглухлі звышмагутныя заводы.

Вось і хутка запануе панібрацтва,
а паэты атрымаюць ганарагы
і асушаць перапоўненныя чары
на карысць псыхадэлічнага мастацтва.

11 сінення 1991

твар туманхамона
1994

ТВАР ТУТАНХАМОНА

1.

Часам бываеш нэрвовы, гвалтоўны, непрадказальны. Часам — ціхмяны, статычны, мо крыху стомлены ад цяперашняга жыцьця, якое не заўсёды цячэ ў акрэсленым накірунку. Аднак твае зрокавыя аналізатары ўспрымаюць навакольны сьвет амаль літаральна. І спалучэнне жыцьцёвага бруду зь містычнаю прыгажосьцю, нібы прамень звычайнага сонечнага сьвятла праходзіць праз прызму мозгу, каб нарадзілася нешта рознаколернае. Менавіта так нараджаюцца вершы. А крыйніца інсьпірацыі — аскепкі акаляючай рэчаінасці, творы мастацтва розных часоў і народаў, нутраныя перажываньні, абсесіі ды фрустрацыі. Так яно ѹбывае: спачатку ўзылёт, потым падзеньне, пасля якога зноўку ўздымаецца ў вышыню...

Мяне даўно прываблівалі эгіпэцкія піраміды. І ня толькі таму, што Максім Багдановіч калісьці напісаў: «Спаміж пяскоў эгіпэцкай зямлі». Я й сягоння захапляюся мастацтвам Старажытнага Эгіпту. І вось некаторыя вобразы пачалі ўлівацца ў тканіну маіх гіранічна-тэхнакратычна-канцэптуальных твораў. Твар Тутанхамона, галава Нэфэрці, каралева Нэфэртары і, урэшце, боская Ізыда ды пакутнік Азырыс. Вось дзе сапраўдная фасцынацыя.

Узынікае новая канцэпцыя паэтычнага съветаадчуwan'ня. Накшталт новае рэлігійнасці. Калі хоць раз панурыш галаву ў вадкасць трансцэндэнтнага — захочацца назаўсёды застацца ў бурштынавай бездані. Нехта мне шэпча: «Нірвана — гэта будучыня...». І ўвечары за келіхам моцнага напою мы ствараем рэлігію будучыні. Мы ўсьведамляем, што спадкаемца атрымоўвае самы каштоўны падарунак — адказнасць за нашчадкаў. Таму і ўзіраемся адно аднаму ў очы-акіяны. Прагнем глыбіні. Хтосьці з нас падуладны. Хтосьці — ўладар. Залатой сярэдзіны не існуе. Поўнасцю адсутнічаюць вонкавыя фактары. У грудзях знаходзяцца міны, напоўненыя чырвоным віном. Сумненіні съвідруюць

стомленыя галовы. «Няўжо ў мінах сапраўды клякоча кроў Дыяніса? Ці ўсяго толькі памідоравы сок?»

Штодня адбываецца трансфармацыя рамантычнай съядомасці й мэтафарызацыя рэальных аб'ектаў. Гэта непазыбежна, каб адчуць смак створаных вобразаў, спасыцігнуць сутнасць ма-стацтва. Перад вачыма расплываюцца гмахі ў стылі мадэрн, і празрыстая музыка ліеца па напруженым целе. Зараз нібыта зіма. Бялявая вадкасць навільжняе твае вейкі й перасохлыя вусны. Ты стыгнеш, муміфікуесь пад узьдзеяньнем музыкі архітэктуры. Ды гэты падворак — гістарычны закутак — зъяўляеца вялікім шчарупам. Таму марскія хвалі змываюць некаторыя карціны, якія ты любіш маляваць на пяшчаным экране.

Праз колькі часу ты ўжо на даху. Тутака зусім іншае адчуваныне. Зноўку знаходзісьце ў статычнай паставе, набываеш пазамежнае забарвеньне. А тыя, што ўнізе, ананімныя асобы з прыземленымі жаданьнямі, хіба толькі ў сyne прымаюць цябе за фараона. Яны нават не здагадваюцца, што ў эгіпэцкім дойлідстве пераважаюць крышталічныя й расылінныя формы. Аднак цябе звязвае знатоўпам струмень эмоцыяў. Праўда, супрацьлеглых, але ж эмоцыяў. Нікога не цікавяць акадэмічныя думкі ды афіцыёзныя тэорыі. Што ж, натуральная зъява. Ты засяродзіўся на ўласных пачуцьцях, якія ствараюць мэтафізычную аўру й сваістую ідэйна-эстэтычную сыстэму. Сапраўды, хай дамінует струмень съядомасці. Насуперак зашмальцаванай традыцыйнай вонратцы. Але ж зараз нібыта зіма. Белая вата падае зьверху. Таму, калі распрануцца на даху — можна назаўжды спачыць паміж вэнтыляцыйных комінаў, мэталёвых антэнаў, нібыта «спаміж пяскоў эгіпэцкай зямлі». Неабходна пазьбегнуць непатрэбнае ахвяры. На карысць тых жа нашчадкаў ды сябра, зь якім зноўку ўвечары захочацца паразважаць пра вусны Нэфэрці ды нэкрафільскія оргі Ізыды.

Адзінае, што застанеца — дык гэта музыка, як найвышэйшае дасягненыне цывілізацыі. Зъменлівия мэлёдыі існуюць па-за ма-

тэрыяльнымі субстратамі. Аднак музыка паўстае з матэрыяльных рэчаў. Прыгнечанасць адыходзіць на другі плян, і думкі няспынна лунаюць па-над пекнымі архітэктурнымі ансамблямі.

2.

Файна будаваць уласны съветапогляд паводле прынцыпаў «Маральнага кодэксу прыхільніка постмадэрнізму». Перакрученая савецкая съядомасць дазваліе вырошчаць жаданы плён. Асабліва, калі ўлічваць безгустоўнасць апалаігетаў афіцыйнага, нібыта беларускага мастацтва. Дзіўныя асобы. Яны штосілы вытапляюць свае «неўміручыя шэдэўры», але іх нікто сур'ёзна не ўспрымае. Не бярэ за чыстую манэту. З дапамогай сродкаў масавай інфармацыі адбываеца прафанацыя нацыянальных каштоўнасцяў. Фокус-покус. Ажыўленыне бутафорскага цела. Здаецца, азадак аб'екта эксперыменту сапраўды мясісты. Ён прываблівае нацыянальна заклапочаных асобаў. Аднак гэта банальны візіянізм. Прыпарткі мёртваму ідалу.

Кроучу па вулках Горадні, а ў думках вяртаюся да паганскіх часоў, да вытокаў савецкае цывілізацыі. Што тычыцца ідалаў, дык гэта неад'емная рыса сацыялізму. Як са звярыным, так і з чалавечым тварам. Ідал — рэлігійны сымбал. Прадмет культуры, які наркатызуе люмпэнізаваны на тоўсці сваімі ненатуральна надзымутымі мускуламі і казылінай бародкай. У Беларусі распаўсюджаны ідал азгураўскай мадыфікацыі.

Паўстаюць адмысловыя паралелі. Прыйходжу да высновы, што мы — дзееці чырвоных паганцаў. Не, не чырвонаскурых жыхароў Мэксікі, Задзіночаных Штатаў ці Паўднёва Амэрыкі. Гаворка аб чырвонасці душы. Аб інтэнсыўнасці колеру. Вось дзе нараджаеца эстэтычны пратэст. Няхай жывуць містычныя анархісты!

Дык як жа быць з ахвярнікамі ды соцрэалістычнымі стодамі правадыра працоўнага люду? Ён далёка не Вялікі Сфінкс, а навакольныя будынкі не нагадваюць піраміды ў Гізе. Адсутнічаюць

расцілінныя матывы й выявы съвятарных жывёлаў. Асутнічае стыль як першааснова мастацкага ўласабленьня чалавечых пам-кненіняў. Што ж, прыкмета «пераможнай эпохі» — бесстылёвасць, нацыянальная паводле формы і сацыялістычная паводле зъместу.

Шматлікія жалезабэтановыя балваны на мармуровых паставах таксама выпраменьваюць музыку. Вытанчанаму эстэту яна падаецца жахлівай какафоніяй. Дыспрапорцыя архітэктурных стыляў і формаў. Дысананс мэлёдый. Вынік — нутраная дызгармонія, душэўнае бязладзьдзе.

Аднак напаўсур'ёзны-напаўтіранічны сябра захапляеца падобнай эклектыкай. Бо яна ў кантэксьце постмадэрнізму нібыта МАЦІ-МОДА, Святая Марыя творчай інспірацыі.

Вось сябра зноўку моліцца ля помніка ІДАЛУ, каб той не рассыпаўся пад гоман праклёнаў на ідалавай плошчы. Каб заўсёды існавала дызгармонія звонку і ўнутры. Каб рэліктавыя вэтэраны мелі магчымасць адправіць чырвоную імшу ля ўлюблёнага стода. Каб аскепкі зпрафанаваных культурных сымбаліяў і эталёнаў можна было б спалучыць у экстазе з элемэнтамі старажытнага й найноўшага мастацтва. Атрымаеца шэдэўр. Магчыма, не адзіны. Шыхт новых эстэтычных каштоўнасцяў.

3.

Апошні куфаль піва і сябра зъбіраеца дамоў. Архітэктанічны калёквію скончаны. Засталіся няўцямыя асацыяцыі, якія спаўзаюць дрыготкімі ценямі па вечаровых сценах на падлогу, нібы недаверлівия жамярыцы. Гэта ёсьць удзячная аўдыторыя нашчадкаў, што захапляеца найноўшымі дасягненіямі лінгвістычнае паэзіі.

Кладуся спаць. Ложак ператвараеца ў саркафаг, аздоблены нязвыклай інкрустацыяй. Адыходжу ў нірвану. Перад маймі вачыма паўстаюць карціны касмапалітычнага характару. Празьмерная ідэалігізацыя замяняеца на дэідэалігізацыю. Нонканфар-

мізм узводзіцца ў абсалют і, нібыта фараон, сядзе на рэзьбяны трон. Гэта значыць, што нашчадак атрымаў у спадчыну ўладу. Мой твар пакрывае залатая маска Тутанхамона. Сон набліжае да сябра, які ўздымаецца на піраміду бляшанак з-пад піва. Ліецца сынтэтычна музыка — прадукт спалучэння савецкае какафоніі з элітарнай сюітай. Адзіны рух рукамі — і на грудзях узьнікае скрыжаванье — СЕРП і МОЛАТ. А сябра, узьняўшыся на вершаліну піраміды, гукае: «СЛАВА КПСС!»

Застаецца ўсьвядоміць, што менавіта ў гэткім наркатычным іншасьвеце й нараджаецца новая канцэпцыя сучаснае творчасці.

люты-сакавік 1993

МЭТАЛЁВЫЯ РЫФМЫ

Мэталёвия рыфмы-цьвікі забіваю,
і трымціць ад удараў падгнілае цела.
Скамянелья вочы съяцло рассычаюць,
разумеюць, што форма съячэ, нібы мыла.

I адно абалонка — камяк цэляфану —
трансфармуецца ў сутнасьць вышэйшай істоты,
ажно ўздымущца ў сэрцы самотным тайфунам,
назаўсёды прыемнымі стануць пакуты.

8 траўня 1994

СЪЛІМАКІ

Ты ня ведаеш: хто ты і дзе...
Нібы цуцык скуголіш пад плотам.
Сълімакоў у сваёй барадзе
уздадуеш, напэўна, на потым.

Не чакаеш за люстрам акна
сарамлівай і цёплай кабеты,
што заўсёды сумуе адна
і сядзіш за столом без абеду...

Так марудна будуецца дом,
і праз школу не відно анічога...
Ты ствараеш уласны фантом,
адмаўляешь і Д'ябла і Бога,

бо ня ведаеш: хто ты і дзе
нарадзіўся... Цяпер жа пад плотам
прамаўляешь: «А хто там ідзе?»
А ў адказ: «Сълімакі ў драных ботах».

7 траўня 1992

ДВАЙНЯТЫ

Ты жывеш, як быццам, недалёка,
дзе багіні пасьвяць прусакоў,
ажно вочы засьцілае амарока
крыламі ўзьбянятэжаных крукоў.

Ходзіш між сучасных саркафагаў,
чуеш подых Д'ябла з-пад зямлі,
п'еш віно з эгіпецкай біклагі,
каб малекулы скроў скуро прарасьлі.

І аброжак срэбны разрываеш,
ці кабеты страчанай абрис?
А яна ўздымаецца над краем
і ляціць сякерай зьверху ўніз.

Ейны сълед навобомацак ня знайдзеш.
Ён схаваўся ў нёманская вадзе,
каб яго, пакорлівага, з поймай
праглынуў збачэнец-чарадзей.

Той жыве, здаецца, недалёка,
корпаецца ў чэрапе тваім.
Моцны, як удар электратока,
чэмерны, трутлівы, нібы дым.

Разам вы — пацешныя двайняты,
сябрукі, старыя кавалеры,
напаўмэханічныя жаўнеры
ля застыглай пані Цар-гарматы.

ліпень-жнівень 1992

ПРЫЗНАЧЭНЬНЕ

Нас не сустрэнуць ніколі нябёсы.
Мы пацячэм з вышыні шэрых гмахаў
цалкам жывыя, съветлавалосыя,
белыя вязыні нязвыклага страху.

Быццам дажджынкі ў калюжынах нафты
створым дзяржаву сапраўдных кахранкаў.
Хай пазайздросцяць нам Хлоя і Дафніс,
нават съпірытус у бацькавай шклянцы.

Нас не заўважаць сівыя пачвары,
мы абмінем па чарзе габінеты,
каб павышаць мільёны сакрэтаў,
у неба даслаць запаветныя мары.

вясна 1992

ШАРАЯ ГАДЭЖНЯ Ў НОВЫМ ёРКУ

Адыйшоў паўжывы ў патаемны куток
і самотна ў брунатных пялёстках ляжыш.
У далонях тваіх не кіпіць малако,
калі звонку пануе празрыстая ціш.

Побач сябра чытае малітвы каню,
які мокрую пысу паклаў на раяль.
«Мэрсэдэс» праляцеў па Другой авеню,
ажно з шыбаў лускою зъляцела эмаль.

А ў вачах замігцелі нэоны-агні.
А ў вушах зазывінела паўсотні манэт.
Хоць імгненна праз съцены навокал зірні.
Хоць спалі свой спартовы кабрыялет.

Застанецца адно ў памяшканьні чакаць,
каб засохлі пялёсткі пад прасам съпіны,
калі прыйдзе з бутэлькаю Кузькіна Маць
і згатуе з атраманту й поўсьці бліны.

10 кастрычніка 1992

ТВОРЦА

Здольны панурыцца ў бездань слова
і пісаць тэхнакратычныя санэты,
ўзыняцца па-над фіёрдамі нанова,
дасягнуць пракудлівае мэты.

Здольны па разъеглым стадыёне
крочыць безупынна ўзад і ўперад,
быщам ксёндз, застынуць на амбоне,
калі раптам недзе рыпнуць дзьверы.

Здольны перажыць мэтамарфозы,
пераспаць у прахалоднай ваньне
і дзяўчыну рыфмай замарозіць,
спарадзіць мэтафарычнае кахранье.

19 верасьня 1992

НОВЫ БАБУЛЕН

Чаргаваньне гукаў ночы,
бы сапраўдны Бабілён.
Чорны дэман. Вочы ў очы,
Экзатычны смак. Праклён.

Чаргаваньне пацалункаў,
нібы моцны алкаголь.
Чырвань. Бель. Дрыжаньне струнаў.
Змрочным люстрам зъяе столь.

Чаргаваньне цел зъдзіўляе.
Малако і чакаляд.
Ажно подых захапляе
ад няўцямных слоў-рулад.

Толькі съпей з магнітрафона
прыглушае оргій гук,
тчэ нябачныя залоны,
як павуту тчэ павук.

Васьмілапы створ ня збочыць.
Для яго паўзмрок — закон.
І «крыжак» пад гукі ночы
адбудуе Бабілён.

22-23 ліпеня 1992

НАВОШТА?

Навошта ўвечары над возерам шкляным
зьбіраюцца мэтафізычныя мадэлі,
гудуць бесъерапынку сынтэтычныя чмялі,
і амазонкі непаўсцежныя ў гатэлі?

Навошта яны ў масках чорных съпяць штодня,
ружовы твар хаваюць ад сваіх калегаў?
Іх захлынае пэрманэнтных оргій мітусьня,
ў гумовым сэрцы шмат пранізълівага сънегу.

Навошта цікае акрутны мэтраном,
калі спацельня фігуры запынілі дзею,
калі палае ў горадзе вар'яцкі дом,
а ў прыбіральні топіцца апошняя надзея?

21 ліпеня 1992

ШПАЦЫР

Кроў блакітная струменіць...
Вусны чорныя маўчаць...
Нарадзіцца ў Бэтлееме,
у Гародні — спачываць.

Ноччу крочыць па бульвары,
вымаўляць: — Ёсьць лічба «3».
І нэйлёнавыя чары
напускаць на ліхтары.

Каб забыцца на хвіліну,
на падлозе адпачыць
ды містычную жанчыну
да мастацтва далучыць...

29 сінення 1991

БОСКАЯ ШУФЛЯ

Не глядзі, што бронзавыя мухі
капытамі б'юць па съценках куфля,
адпачні ад нуднай завірухі,
як ад гною крупаўская шуфля.

Абдымі яе апоўдні, ці пад вечар,
бо яна адзіны ў съвеце ідал,
што бясплатна корміць, часам лечыць,
нібы старадаўняя Ізыда.

Боскай шуфлі не спатрэбіцца паліва
(Дух Святы заўжды дапамагае).
Пачастуй яе халодным півам,
і яна адразу акрыле.

2 жніўня 1992

ПА-НАД ФІЁРДАМ

Па-над фіёрдам экзыстэнцыя развагі.
Па-над фіёрдам дыспрапорцыя тугі.
Па-над фіёрдам не працуоць цэнтрыфугі,
а таўкуцца безыдэйныя мазгі.

Па-над фіёрдам кульмінацыя здарэньяňяў,
дамінанта скасаванага жыцьця.
Па-над фіёрдам п'ем напоі разъвітаньняў,
разважаючы, як робіцца дзіця.

Дзесяці там, унізе — цеплавозы...
Дзесяці там, наверсе — касмаплян...
Дзесяці там, глыбока вадалазы
страйкавалі — спляжылі дзяржплян.

Дзесяці там, у сэрцы — ные шруба.
Дзесяці там, пад сподам — прусакі.
Дзесяці там, на поўдні — сълед араба,
нібы Ленін съвеціць празь вякі.

І съятло, як рэге над Ямайкай,
ці як пах ад гною на палях,
нагадае сталінскую люльку
і калгасаў пераможны шлях.

А тым часам вечар па-над фіёрдам
праглынае чырвань здохлыіх дэён,
і чутно, як змораныя курды
шлюоць Гусэйну сонечны праклён.

ліпень 1992

ВАР'ЯЦКІ КІРМАШ

Ідуць-брыдуць бляндыначкі
падобныя да кветачак.
Калі намаляваныя —
тады зусім прыгожыя,
нібыта перапёлачкі.

А іншыя чарнявыя
ды надта ж валасатыя,
кудлатыя, вусатыя,
а часам барадатыя.

Ёсьць крыжыкі і нулікі,
ёсьць палачкі і лямпачкі,
ёсьць коміны вялізныя,
ёсьць лёзунгі абсьлізлыя.

Съпяць хлопчыкі цудоўныя
і мараць пра трохкунікі.
Жаўнеры сон ахоўваюць,
бы нейкія пакутнікі.

Ды ўсё перамяшалася:
дзе белае? дзе чорнае?
— Зъясі стальныя фаласы! —
съмлецца неба зорнае.

— Убачыш, дружка, хлопчыкаў,
маленечкіх малойчыкаў,
убачыш сотні палачак
і кветачак, і лямпачак,
і дроцікаў, і коцікаў,

і конікаў, і слонікаў,
і голенікіх жывоцікаў,
мо і блакітных гномікаў.

Цяпер жа ўсё дазволена,
пайшлі, пайшлі за мной!

1990

СъВЕДКА

Люблю айчыну я, нібыта Лермонтовіч,
зусім ня так, як віцэ-адміral.
Пакінүў мне тастамант дзядзька Кагановіч,
міліцянэры сшылі крымінал.

Я выйшаў позна. З шынялём. Пад пахай — кайстра,
якой шпурнуў нябожчык Гагельман,
той самы тыпус, нэкрафільскіх оргій майстра,
што падпаліў варожы Кыргызстан.

Вы ёсё съцвярджаеце, што ў горадзе ня чыста?
Падлеткі здратавалі палігон?
Ды дзе ж там, калі згвалціў камуніста
сусьеветны правакатар Пушкінзон!

28 лютага 1993

ЗАКЛІК КАМСАМОЛКІ

Жыщьцё мінае ў бессэнсоўнай тузаніне,
адно серп з молатам ратуюць ад нягод.
А ты гаворыш пра далёкія краіны,
як нацкаваны антыпатрыёт.

Не ўспамінай пра шэры-брэндзі-ананасы,
асьветліць шлях нам Лямпка Ільліча.
Згніоцуць дашчэнту ўсе буржуі-підарасы,
спазнаўшы кшталт Дамоклава мяча.

А там і шчасьце райскае настане...
Ты што, ня чуеш? — Камунізм ідзе!
Таму давай хутчэй кахацца, Ваня,
адразу на чырвонае зъвязьдзе.

лістапад 1993

НАРОДНЫ ПАЭТЫ

Адраджэнъне, сябры, Адраджэнъне!
Ніл Гілевіч на белым кані.
Я ўпаду перад ім на калені,
і забудуща дрэнныя дні.

Ён высокі, як плот у суседа,
І магутны, бы Юрэ Святы.
Ну сапраўдны народны паэта!
Прыгажун, проста цуд пекнаты!

А гаворыць — дык слухаць прыемна,
а зірне — дык адорыць рублём.
Нараджаеца ў сэрцы ўзаемнасць,
прачытаўшы яго вершаў том.

І чаму бы ня легчы-прылегчы
ля старога гасцінца ўначы?
Колькі ж можна за шчасьцейкам бегчы,
ці за сябрам штовечар сачыць?

Нібы той уладар аб'язджае
ён абшары айчыны сваёй,
і вясёлы анёлак лятае
над ягонай сівой галавой.

А на тое і ён Ніл Гілевіч,
каб зъдзіўляць акаляючы съвет,
не які-небудзь там каралевіч, —
Беларускі Народны Паэт!

лістапад 1993

МЫ КАМУНІСТАМ ШЛЁМ ВІТАНЬНІ

Мы зрэдку ходзім на спатканьні,
п'ем напаўжартам ці ўсур'ёз,
бо беларускія выданьні
запаланіў афіцыёз.

Аднак спаўняюцца жаданьні,
нібы саўдэпаўскі прагноз.
Вось і зъяўляецца кур'ёз —
мы камуністам шлём вітаньні.

красавік 1993

ПРАГУЛЯНКА МАРКІЗА ДЭ САДА

Маркіз дэ Сад шпацыраваў па навакольлі,
распавядаў кабетам пра пінгвінаў.
Ну а жанчыны трывальні Купальлем,
як прэзыдэнты плачуць ля мартэнаў.

На тое вось яны і прэзыдэнты,
расчырванелыя, бы прысак, экстрасенсы.
Ня тое, што фашисты-акупанты,
а проста прайдзісьветы Санчы Пансы.

Жывуць яны ў Садоміі далёкай,
дзе лётаюць аблокі-цэпэліны.
Там ладзяць аўтаматы недарэкаў,
і птушкі вырабляюць габэлены.

З нагоды юбілею ягамосыці
фахоўцы змайстравалі агрэгаты,
каб сам маркіз ня змог ужо прапасыці,
зьніштожыць на Зямлі ўсе інстытуты.

Бо ён — аматар штучных мацыёнаў,
наўмысны мастурбатар-кансьпіратар,
цнатлівы дзеяч, бацька балаганаў,
сын прэзыдэнтаў, ладны экзэкутар.

А шпацыр — гэта існая проблема,
паштоўка ад пінгвінаў з Антарктыды,
нібы матыў паэзіі Тувіма,
дзясятая блякада Ленінграда.

красавік 1993

АКТ

Славаміру Адамовічу

Перапоўнена спэрмай паветра,
ажно дыхаць зусім немагчыма,
ажно стогне ў магіле Дон Пэдра,
адчуваючы здольнасць мужчыны.

Рассыпаюца вежы касцёлаў...
Эх, няблага б займець па цагліне —
шараўаць інфантылак дзябёльых
ці ў аборы азадкі скаціне.

Твой лірычны герой не ўмірае,
сьцяўшы зубы, стаіць на каленях,
цьвёрды фалас съліной навільжняе,
нібы так запаведваў сам Ленін.

А за шыбай гудуць жамярыцы,
быццам «юнкерсы» над Сталінградам.
Будзь, што будзе. А мо ажаніцца?
Ці павесіцца ля калюмнады?

чэрвень 1993

ГАРЭЛКЖ ПОЎНЫ КАПЯЛЮШ

Мне падабаецца цяжарны супэрмэн,
які здымаете ў час сустрэчы капялюш,
ажно рагоча да зьнямогі Дыяген
і налівае ў капялюш гарачы пунш.

А на ўзьбярэжжы лесьбіянкі правяць баль.
Ім мэвы песні эксклюзыўныя пяюць
пра тое, што завод «Электрасталь»...
На жаль, праз радыё нам гэта не пачуць.

Бо бае байкі паспаліты графаман
пра дуб зялёны і ката на ланцужку.
Звярок тримае ў роце жоўты туліпан
і паварочвае разумную башку

то ўзад, то ўперад, быццам спаміж ног
яму загналі аграмадны мэгафон.
Сацыялізм нас канчаткова перамог,
а найспрытнейшыя зълінялі за кардон!

Аднак съмьецца напаў'яны Дыяген:
«Зълятай на плошчу і пачварны помнік зруш,
а я табе, цяжарны дружка-супэрмэн,
нальлю гарэлкі поўны капялюш!»

18 кастрычніка 1992

МАЗАХІЗМ

Прыемна кахацца з чырвоным вар'ятам.
Ахвяраю будзеш, а ён — тваім катам.

1990

ДЗЕНЬ, ЯК ТЫДЕНЬ

Абсалютна новыя крэацыі:
а гадзіне ночы — фасцынацыя,
раніцай — другая мастурбацыя,
а на працы — дэкамунізацыя.

Сябра зноў раскажа пра палюцыі,
сакратарка аб вандроўцы ў Турцыю,
шэф падпіша хутка рэзалюцыю,
каб спыніць нарэштце прастытуцыю.

За абедам пачынаем акцыю —
паўшчуваць парляманцкую фракцыю,
падтрымаць адно прыватызацыю
і забараніць русыфікацыю.

Увечары, каб зьнішчыць гіпакрызію,
паглядзіш у хаце тэлевізію,
вып'еш шклянку белае магнэзіі...
Вось яна, тыднёвая паэзія.

вясна 1993

ФАНЭРА НАД ПАРЫЖАМ

Aхвярую Міколку-танскісту

Пралятай, спадар Мікола,
як фанэра над Парыжам.
Мы жа з пляшак «Кока-Колу»
п'ем ды зноўку вершы пішам.

І зьбіраемся на даху,
атрымаўши ганаары,
як хаўрусънікі па фаху
ды дзяржаўныя ахвяры.

Пачынаем: «Аты-баты...»
ў скрусе молімся: «Дай, Божа...»
Палім ксёнжкі-дышматы.
Грэе нас агонь прыгожы.

Зранку цягне ў прыбіральню...
Звоніць сябра з Тэль-Авіву:
«Мора... пальмы... словам, файна!»
Я ў адказ: «Пайшлі на піва!»

Ён мне мовіць: «Ананасы...
сонца... пляжка... і кабеты...»
Я тлумачу: «Тут калгасы,
Адраджэнье, камітэты.

Тут съмярдзіць літаратура —
съметнік соцрэалістычны,
чупірадла ў гарнітуры
з постсялянскай, браце, звычкай».

«Эх, шкада... Да пабачэнняя.»
«Ці пабачымся наогул?»

«Гэта, сябра, прызначэнье,
шлі малітвы Пану Богу...»

Ну размова — дык размова.
Сэнс — сущэльная загадка.
А званок невыпадкова
абудзіў малую хатку.

Колькі ж нас у гэтай хатцы?
Сябрукі съпяць на падлозе.
Хутка прыйдзеца зьбіраца,
моўчкі стынуць на марозе.

Я гляджу ў вакно. Наўкола —
дахі, коміны, антэны...
Праляцеў спадар Мікола
над Мадрыдам, Рымам, Венай,

па-над Нёманам вірлівым,
над Каложай, замкам, пляцам.
Паматляўся асабліва
над турмой, нібыта тацай.

Гэй жа гэй! Старая школа,
Alma mater, мы напішам:
«Праляцеў спадар Мікола,
як фанэра над Парыжам!»

1992-1993

ВОГНІШЧА КАХАНЬНЯ

Драпежнікі ідуць на паляваньне.
А мы гартаем фаліяны, забыўшися на
Божы Съвет і ўсіх астатніх.
Віхор съпявае нам сонечныя песні
пра мэксиканскіх ідалаў і геніяльнага музыку,
які пазбыўся абавязкаў назаўжды.
У гэты час я інтэнсыўна праглынаю водар цела
аголенай дзяўчыны.
Яна перад гэтым старанна навільжняла
духмянай вадкасцю сваю малочную фігуру.
Драпежнікі вяртаюцца з паляваньня і гартаюць
старажытныя фаліяны, расьцякаюцца
па жоўтай съянне вечаровага пакоя,
нібыта зъмяіныя цені танцуець ля
Вогнішча Каханьня.
Мы знаходзімся няведама дзе,
забыўшися на Божы Съвет і ўсіх астатніх.

1991

ЭНДАКУ РУЖЫ

Узімку Ружа сее ў сънезе нэонавыя знакі,
гіерогліфы адваротнага боку жыцьця
неардынарнае асобы.
Знакі падзяляюцца на больш складаныя элемэнты
і плытуць у бурштынавым сутоныні,
як булькі ў жоўта-зялёнай шампані
Тым часам нараджаецца туркусавае цела,
якое займае значную частку навакольля.
Яно расьце пад уздзеяньюнем Ружы
і дасягае фантастычных памераў.
Ніхто не вытрымлівае жорсткае канкурэнцыі,
бо немагчыма супрацьстаяць
дэманічнай сіле прыгажосьці.
Нават чырвоны генэрал заплюшчвае вочы
і даводзіць сябе да самагубства.
Пад промнямі Ружы сънег ператвараецца
ў цытрынавы сок, які захапляе
здранцьвелую зямлю і дае зразумець,
што пачынаецца наступная дэкада
пазамежнага існаванья неардынарнае асобы.

1991

СПАДКАЕМЦЯ

Усьведамляю, што я — спадкаемца памерлых багоў,
якія паўсталі з эгіпецкіх мітаў учора,
калі зынямоглы сівы дзядуля піў гарбату ў кавянрні
і частаваў канапкамі трохногага сабачку.

Усьведамляю, што бацькам майм быў прыгожы Азырыс,
а маці — лагодная пані Ізыда;
таму сягоныня я ехаў самаходам Ра
сярод пачварных комінаў хімічных прадпрыемстваў
і слухаў тэхнакратычную музыку Захаду.

Усьведамляю, што геамэтрыя вулак,
памножаная на квадратовыя гмахі, —
гэта постнезёнкілідава навука,
і яе ня ведалі будаўнікі адвечных пірамідаў,
тым больш сыны Сонца — усемагутныя фараоны.

Усьведамляю, што жыцьць у люстранным каралеўстве
цалкам магчымы толькі тады,
калі нахіляесьць і наталяеш неашчутныя грудзі
водарам нафты на крохкім асфальце.

Усьведамляю, што наша плянэта ніколі ня стане
куляй з маўзэра Першай сусветнай вайны,
бо мэтафізыка кволых пачуцьцяў
нам не дазволіць съпіваць «Разьвітаньне славянкі»
пад грукат гармат аднатыпнай сыштэмы.

Усьведамляю, што я спадкаемца.
Усьведамляю, што я.
Усьведамляю: што
усьведамляю.

1 снежня 1992

ХВАЛЯ РАСЬЦЕ

Хвала расьце пад узьдзеяньнем цалкавітай адсутнасьці,
разъбіаецца ў пырскі аб ногі твае.
Самая сарамлівая на съвеце істота,
ты ляжыш на гэтым белым стале,
як на пляштках далікатнай лілеі.
Рухі твае мэханістычныя і працуюцы
паводле найноўшых тэорый,
якія зь цяжкасцю можа апанаваць
чалавек, народжаны эпохай адлігі.
Валасы твае пульсуюцы атрамантам на паперы,
ды я ніколі ня чую пра допісы і дакуманты
ў шуфлядачцы пісьмовага стала,
ня ведаў, што мае папярэднікі паклалі тастамант
пад лямпу ў стылі сэцесіён.
Аднак ты любіш маю прысутнасьць
у часы адсутнасьці ѹ засьмечанаель хворай галавы
суседа-параноіка з кватэры № 46.
Твае калені прагнуць пацалаваць столь,
калі мой ценъ схіляецца над тваім фундамантам.
А хвала расьце, каб зноўку разъбіцца
на безыліч шкляных пырскаў.

6 сьнежня 1992

САМАСТОЙНАСЦЬ

Быць самастойным — заўсёды няўдзячная справа,
нібыта з алавёвае талеркі неба
бліскучым крыжам падае вялізны самалёт.
Але не пужайся —
гэта толькі часовая зъява,
неўтаймоўнае жаданьне —
крочыць па брукаванцы і ўзірацца,
як срэбныя анёлы дзьмуць у трубы
на вежах катэдральнага касьцёла.
А на сходах чылесыці съляды
ў выглядзе шыфраў замежных спэцслужбаў.
Гэта суб'ектыўныя ўражаныні
ад паху шашлькоў і піва,
ад усьмешак размаляваных німфаў,
што плывуць у пекла
па цэнтральных вуліцах горада.
У ложку цёпла, бо на супрацьлеглай сцяне
вісяць экзатычныя жывёлы
і палкім позіркам саграваюць пакой.
Вось дзе самастойнасць!
Яна ўражвае,
захапляе,
ставіць на калені
перед краявідам з элемэнтамі айчыннае індустрый
і супэрэстэтычным помнікам
на аднайменнай плошчы.
Ён заўсёды самастойна
глядзіць у будучыню.

6 сінэжня 1992

ГАЛАВА НЭФЭРЦҮЦ

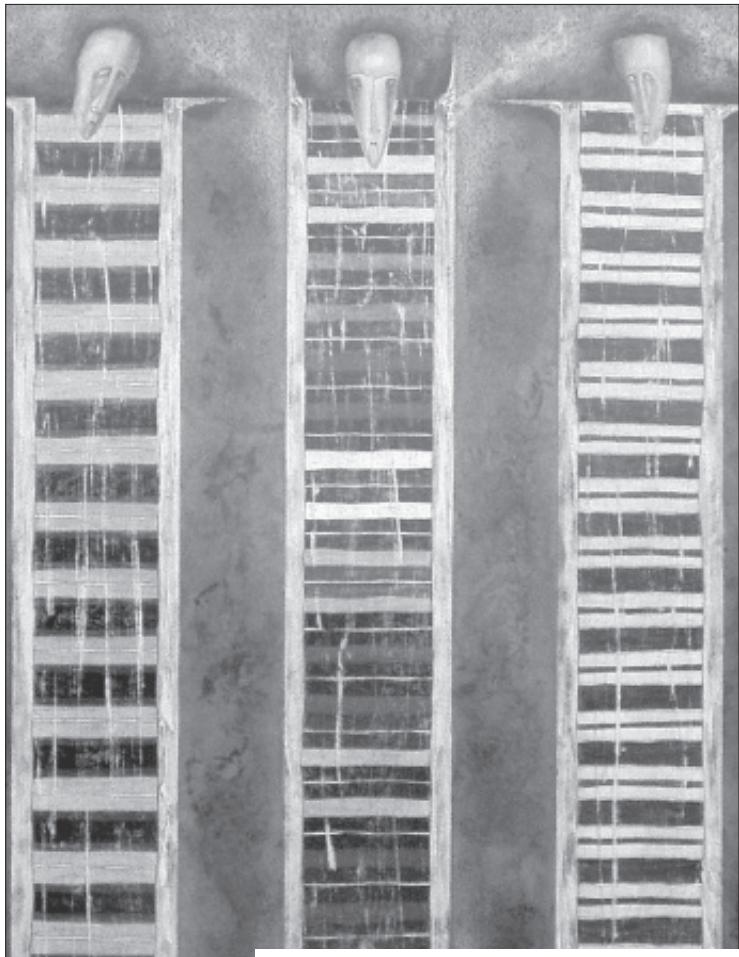
Інтэнсыўная чырвань абмежаваная
эмалевай жоўцю і тоне ў сінечы...
Гэтак можна дасьледаваць твой смуглы твар
і страціць нарэштце прытомнасцьць,
не даведаўшыся аб сакральнасці
пазамежнага позірку.
Статычная галава,
пазбаўленая зямное пажадлівасці,
твае зрэнкі, замглёныя шэрранню часу,
не распавядуць аб шалёнім каханьні
ў съвятыні Атона,
бо гэта ведае толькі той,
хто кранае твае далікатныя скроні
і цалуе застыглыя вусны,
каб застацца назаўсёды
са сваёй каралевай.
Аб гэтым паклапаціўся я —
Тутмэс.

студзень 1993

POST SCRJPTUM

Гэтая кніга ёсьць апошні мэталёвы цывік,
якім я прыбіў соцрэалізм
да крыжа беларускае паэзii.

1993

рвимчал
1999

ТРАПАР

Трапар сучасных джэнтэльмэнаў
гартаяу моўчкі, быццам я
жыву сярод абарыгенаў
або мясцовага жлаб'я.

На крэйдаваныя старонкі
кладу свой позірк. Уздоўж радкоў
плыве наўная гамонка
пра баб ды іхных мужыкоў.

Нібы атручана прастора.
Дыятназ — мэдыкамэнтоз.
Адсюль і прывід Керкегора,
хлусцілівы мэтэапрагноз.

Адсюль і трывальніцца кахраньне,
бы мяса на чужым стале,
ды лытка згвалтаванай пані
ляндрынкай ўроце растае.

І я адчую неўзабаве,
што ў голасе зьвініць мэтал,
а сэрца у крылавай лаве
апошні зьдзейсніць рытуал.

19 верасьня 1996

СЪНЯДАНАК ПА-ВІКТАРЫЯНСКУ

Съняданак па-вікторыянску —

няўзнак забудзеш, кім ты быў.

Брунатнавокія гішпанцы

страсуць з далоняў шэры пыл

і павядуць па калідорах
ажно за дрогі далягляд,
каб згас ты ў промнях енкам хворым
ды не вярнуўся ўжо назад.

Так выпраменъвае ў сутоньні
кілішак віскі, гамбургер
праз спрацаваныя далоні
на сакрум-труп — эСэСэСэР.

І ты ў працэсе харчаваньня
за стойкай ў бары зразумеў,
што ненавязылівую пані
упадабаў нэрвовы леў.

Яна ў съняданку шчасьце бачыць,
у думках крочыць па гарах
ці скача, бы гумовы мячык,
і ў захапленьні кажа: «Ax!»

Вось куртуазныя манеры
у кілішку віскі патапіў.
Цяпер на дно страсаеш шэры
вікторыянскай маркі пыл.

27 кастрычніка 1995

АПОВЕД ПРА АНАКРЭОНТЫКУ

Дыхнеш трапікальным паветрам,
вярнуўшыся з тых рэгіёнаў,
дзе смачна гатуюць булёны
звычайныя клеркі-інспектары.

Пачнеш стракатаць пра экзотыку,
заслоны апусыціш шаўковыя:
«Каханы, нядайна ў Аёве я
стварала анакрэонтыкі...»

Засъмяглыя вусны прыпыняцца.
Лікёр увядзе ў мэлянхолію.
А ў съне прыадчыняць магнолії
свае зелянкавыя сківіцы

і казкі пачнуць эратычныя
рассказваць да самае раніцы.
Напэўна нічога ня станецца.
Адно што працэсы хімічныя...

14 верасьня 1994

* * *

На шчацэ каралевы Боны
дыямэнтам блішчыць съняжынка.
Разыходзяцца ў лесе съцяжынкі.
Распłyвающца ўсе каноны.

Па-над лесам віруюць жаданьні,
бы малітвы да Маткі Боскай.
А над горадам вецер злосны,
і сустрэчы, як разъвітаньні.

10 лютага 1991

КРЫВАВАЯ МЭРЫ

Яна, як самотная пані,
у страўніку правіць свой баль,
нібыта зь бялізной у ваньне
палошча чырвоны раяль.

То пругкімі струнамі скруціць,
то выйдзе крывёю праз рот,
пурпурнымі краплямі ртуці
уквеціць вільготны жывот.

Такая яна ўжо зараза —
прычэпіцца — хоць памірай!
Цвяроазая бель унітаза
змывае твой прывідны рай.

І падаюць сънежныя пёры
ў каньёны старых Кардыльераў,
а ў прыцемку стомлена-хворым
съмлецца Крывавая Мэры.

26 сінення 1995

ТАМАТНЫЯ СНЫ

Зыходжу. Прачынены дзъверы.
А там, у празрыстай труне
пульсуе Крыавая Мэры,
як рыба на глеістым дне.

Сяброўка мясістых таматаў,
гарэлкі съляпая дачка,
яна расьпілоўвае краты,
багнэтам съвяжуе бычка.

Здаецца, памерлая лэдзі,
а дрыгае правай нагой,
і лытка начышчанай медзі
распальвае мой неспакой.

Падношу засъмяглыя вусны
да тонкае шклянкі-труны,
гляджу ў рытуальнае люстра —
і бачу таматныя сны.

26 сьнежня 1995

ШВЭДЗКІ ВАРЫЯНТ

У палоне двух стэрэатыпаў
жылі з табою мы ўдваіх.
Ты ўсё хварэла псэўдагрыпам.
Я быў, канешне, псэўдапсых.

Ды раптам лопнула спружына
і сувязь страціла свой сэнс.
Зъявіўся нейкі там мужчына,
прапанаваў патройны сэкс.

Мы не згадзіліся адразу
(няхай шыбуе ў дыспансэр!).
Калі няма якой заразы,
дык, калі ласка, мілы сэр!

А ён съпярша ў асадак выпаў,
ды ўрэшце выканану загад,
зыліквідаваў стэрэатыпы.
Вось гэта швэдзкі варыянт!

29 кастрычніка 1995

БЛЮЗЪНЕРСТВА

Ізноў засынаю зь іконай ў руках
і бачу цябе маладую ў труне,
гадзіннік у сэрцы грукоча: «тах-такс».
Ты съпіш і ня бачыш сівога мяне.

Мы шпарка пльвем па рацэ ўдалячынъ
(вачніцы твае пасінелі даўно),
насустрач — расьце напаўзынішчаны млын.
Мне робіцца мулка, табе — ўсё адно.

Каб не спакусіцца ды не згвалтаваць,
я труп твой нэйлёнавай плахтай накрыў.
Ты нешта хацела мне, пэўна, сказаць,
ды слова твае спляжыў ветру парыў.

Які ж гэта жорсткі й вар'яцкі закон —
жыцьцё абрываць у съмядзючай рацэ!
Я съню і трymаю заместа іконы
ўзбуджаны пэніс у потнай руцэ.

31 кастрычніка 1995

СПЭРМА ПРЭЗЫДЭНТА

О, не кранай, сяброўка, мой лагодны пэніс
і не чакай сягоныня надыходу ночы.
Я бачу: ты мой торс высока цэніш
ды, быццам блядзь савецкая, глядзіш у вочы.

А я гляджу ў старэнькі тэлевіzar,
бы ва ўнітаз нямыты, бачу прэзыдэнта.
Ён на кані (схапіў напэўна шыза).
Мяркую, добра быць саўгасным імпатэнтам.

Вакол яго — сто еўнухаў абслуті —
съвінячых рылаў і сабачых мордаў.
Запомніць цяжка... Ты ўжо цягнеш руکі
і прагнеш, каб хутчэй цябе паторгаў.

Ах, лярвачка! Ніжэй пупа цалуеш,
съціскаеш сківіцы ад радасыці ў экстазе
ды прэзыдэнта заклікаў ня чуеш,
працуеш, бы японскі экваляйзэр.

Вось кульмінацыя — куляесься ў нірване!
Гарачым гейзэрам з далёкае Камчаткі
съцякае спэрма прэзыдэнта па экране,
дэбілы-люмпэны ад шчасыця б'юць у ладкі.

2 студзеня 1995

ПАТӘЕМНЫ ДАР

Сыцякло агністae съяціла
з патэльні тлустаю ракой
празь ненавостраныя вілы
на андрагінны смутак твой.

Бо што з того, калі забыща
на два пачаткі ў галаве?
Хай захлынаецца сталіца
ў распусnym месячным сяйве!

Хай праўда ў съметніку зарыта,
ты маеш патаемны дар —
мужчынскі чэлес і жаночы твар.
Зайздросны лёс гермафрадыта!

19 кастрычніка 1996

ЦУКРОВЫ ПЕЎНІК

Цукровы пеўнік, злы прадвеснік перамен,
хацеў мой лёс няўзнак перайначыць,
паставіць ракам, адсабачыць,
пусыціць крыві з танклявых вен.

А я прайду па колу, як Радэн,
сваю скульптуру вырашу іначай
ды разьвітаюся з фінансавай нястачай...
Так разыходзяцца васал і сувэрэн —

сузаснавальнікі адроджанай Канкісты.
Цукровы пеўнік ўроце растае,
ды толькі думка мне спакою не дае:
калі ж заваліцца той Ордэн мазахістаў?

19 ліпеня 1999

ЖИСЬПУРАЦЫЯ

Тут рай нафталінавы нас спакушае
сваім туліпанавым водарам зрады.
А гутарка некалі млява плыла
адно пра лілеі
на дарэшты зацьвілай паверхні
апошняга ў горадзе ставу.
Пасьля ўглядаесья ў нэрвовы афорт
Альбіна Бруноўскага,
дзе з аголеных жанчын
вырастуюць дрэвы
ды галінкі хмызьняку.
А хто гэты спадар з валасатымі рукамі
і галавой пэлікана?
Жаніх маёй даўняй каханкі...

24 лістапада 1996

* * *

Глядзі: таполі ў модных акулярах
матляюць лапамі на фіялеце далягляду,
бы зноў даводзяць,
што я ня быў
ахоўнікам гліняных кулямётаў,
а проста поглядам драбіў
падвойную прастору.

24 лістапада 1996

ПОКЛЮЧТАМТАМАЎ

Ты быщам побач...

А вакол экзатычныя мурны
чакаюць, пакуль мы ня скончым,
зъдзяйсьняючи
найважнейшы ў жыцьці акт.

Дрыжаныне каленаў
у съпрытуальным чаканыні
смажыць супольнае мяса,
якое клякоча ў распараных целях.

Шаманская съпевы ўносяць
у чырвоную зеўру экстазу.
І толькі тады
вяртаецца моўчкі съядомасць
ды разуменіне,
што нас яднаюць
гукі тамтамаў.

24 лістапада 1996

МАСКІ ДЭМДЮРГА

Беспрытульныя думкі блукаюць недзе ў мінульм. Успаміны нараджаюць салёнае мора пачуцьцяў. Апошнія жаданьні зьдзіўляюць кожнага чалавека сваёю дваістасцю. Гэтая дваістасць і ёсьць салодкая атрута для звычайных людзей.

Прыкудлівы трохкунік: успаміны — пачуцьці — жаданьні. Цяжка вызначыць першаснае. Можна адно да бясконных дрыжыкаў у каленках зъмяняць канфігурацыі гэтых паняткаў. Можна забыцца й паўтараць адно сакральныя слова, пакуль за вакном размыты ляндшафт ня зынікне пад покрывам ночы. Што тады?

Адлюстраваньне зъменіцца ад бляску ў самотных вачох. Дыямантная съязінка ўпадзе на ляканы стол. Вось знакамітая Іудэя, Ідумэя, Самарыя, Пэрэя. Другая съязінка падае побач. Вось табе й Галілейскае Возера. Асадка, бы Боская Ляска, суднольвае дзьве празрыстыя кроплі. Танюсенькая лінія паміж імі ёсьць рака Ярдан. А навокал — сусветы.

Эпістолі колеру пакарыстанае бялізны заахвочваюць свайго адрасата. Алоўкі, книгі, паперы, слоўнікі, спышткі, часапісы, электрычная лямпа ды іншыя прадметы побыту аздабляюць зямную паверхню. Міталягізацыя рэчаіснасці, як нешта пазамежнае, прысутнічае адно ўнутры. Звонку — усё звычайнае. Але вочы заплюшчыши, намацаеш вазу і паплыўеш у ледзянай вадзе Паўночнага Акіяну. Там гаспадарыць Пані Зіма.

А пачуцьці — зъменлівя, бы надвор’е. Ад іх адно горача, съякотна. Але ж яны й вільготныя. Лягічная выснова — пачуцьці маюць трапікальны радавод. Успаміны ж — нябачныя ставы, рэкі, акіяны. Калі панурысься ў цёплую вадкасць — пачнеш спа-

квала рассычаца, губляць уласную цялеснасьць. Чым глыбейшы ўзровень — тым мацнейшае рассычэнъне. І паляцьць за фіялетавы небасхіл, нібы тыя сынтэтычныя жар-птахі, нязьдзейсъненія жаданыні.

2.

Пэрлы грукаюць па падлозе. Нехта ж рассыпае ў вечаровым пакоі пэрлы! Аднак падлога не псуецца, не дэфармуецца. Дый фарба колеру падгнілае вішні ня траціць свой колішні бляск. Надаецца магчымасьць прайсьціся басанож. Уражаныні вандруюць па лябірынтах напружанага цела. Элястычныя цягліцы працінаюцца электрычнымі імпульсамі.

Ішоў Езус па Зямлі Галілейской...

Ды не, зусім ня так, як пішуць у кнігах разумныя дзядзькі й цёткі, тлумачаць зашыфраваныя сымбалі, кранаюць сэрца ма-нернаю памяркоўнасцю.

Паголеная й напарфумаваная сучасныя фарызэі кроначь упэўнена па праспектах, уздымаюцца па мармуровых лесьвіцах у свае ўтульныя габінэты. Гартаюць безыліч дзяржайных папераў, купаюцца ў пажаўцелай макулятурнай масе. Патанаюць. Моцная кава й алкаголь, нібы выратавальныя колы, вызываюць чыноўнікаў ад паперкавае съмерці. Зь цягам часу твары тапельцаў-інтэлектуалаў зыліваюцца ў адзінае зелянкавае месіва.

Палі. Лясы. Краявіды...

Аднак экалягічныя фантазіі не прымаюцца на звышнавуковых нарадах у найвышэйших інстанцыях. Вырашыць Матухна-Масква. Хаця праблема невырашальная. Нават, калі пэрлы катуюцца ў родным пакоі.

3.

Зімовы пэйзаж крыху гамуе разбуральныя працэсы, якія то ўзмасцяюць, то прыпыняюць інтэнсыўнасць сваіх непрыхаваных дзеяньняў. Як ні круці, але штодня магчымы рэцыдывы разбурэння. Як звонку, так і ўнутры.

Гэта адчувае маленькі хлопчык, які разгублены ўзіраеца ў твары асобных праходніяў. У ягоных зіхотках зрэначках адлюстроўваюцца разнаколерныя курткі, шалікі, капелюшы, боты. Дзіця наркатызуеца гульнёю колераў і кшталтаў, дрэйфуе ў котлішчы гарадзкіх гукаў.

Нехта павіхнуўся каля дзіцяці. Зынік у натоўпе, пакінуўшы кіслы пах піва і цыгарэтай.

Малы схаваў свой ружовенъкі носік у мехавы каўнерчык. Развіярнуўся ды глянуў у вакно цукерні, дзе тоўстая жанчына зазвычай гандлюе печывам ды іншымі слодычамі. А цукеркі, чакалядкі, размаітыя пернікі літаральна растуць, працінаюць шыбы, съцены, дах ды ўздымаюцца ў сакавіцкае неба.

Самы час зьняць чорна-белую зімовую маску, апрануць весялайшую, аздобленую пырскамі кідкіх фарбаў.

Зеляніна. Жоўць. Лагодная чырвань...

Ды дзе ж там! Вакол ўсё клякоча, пульсуе, дыхае. Ажно не пасьпееш азірнуцца, як крочыць па самлелай ад водару кветак зямлі ладны юнак. Дорыць смаргадавыя думкі ды казачныя сны. Боскі травень спакушае, прапануе моцны канъяк, съцвярджае, што мы зь ім двайніты — адно цела і кроў.

1994

ЛЯБУРЫНТЫ

Бясконцасьць цъмяных лябірынтаў
спараджае дзікі жах,
калі расцягнушаны пацеркі
халоднага поту
съціскаюць перакрыгўлены твар,
бы сакавіцкія лядышкі.

Але ты адкідаеш такі варыянт
разгортвання непрадказальных
і непажаданых падзеяй,
зънерухомеўшы перад зманлівымі
карагодамі наскальных малюнкаў
у съціплай студыі продкаў —
утульнай і амаль гермэтычнай
пячоры.

І гэткія думкі напярэдадні
здачы аналізу крызві нашча
змусяць пажаўцець
храбусткі сънег
накрухмаленых прасьцінак.

15 лютага 1997

ЧАКАНЬНЕ ЖАРСЫЦ

Народжаныя на бразыльскім съметніку
дзееці маюць каляровую скuru
і гадуюцца ў замкнёной прасторы
безнадзейнасці,
цярпліва чакаючы на адзінае
ў сваім засраным жыцьці
шчасьце — КАРНАВАЛ.

Яны не зважаюць на
адрознае адценьне
распаленых прагай зыліцца
спружыністых торсаў сваіх сяброў,
бо ўпяўненыя змалку ў тым,
што пад час карнавалу
Ягамосьць Экстаз
змуляе маральныя бар'еры.

17 лютага 1997

ШАЛЕНСТВА ЎРЫС-ДЭ-ЖАҢЕЙРА

Вось ЯНО — началося:
броўнаўскі рух мільёнаў
у горадзе багацьця й жабрацтва,
без жаданай залатой сярэдзіны,
якая паказвае свой блішчасты гарбыль
адно пад час КАРНАВАЛУ.

Вось ЯНА — тая сярэдзіна:
плыве распаленая людзкая маса,
падобная на выплюнутую
з вульканічнага ануса ляву,
дзе кожная рухомая пяшчынка —
згустак разуму ды інстынкту.

Вось ЁН — парушаны бар'ер дазволенага,
упрыгожаны гукамі тамтамаў,
рытмамі самбы, фантастычнымі касьцюмамі,
дэкарацыямі апантаных майстроў
карнавальнага шаленства.

20 лютага 1997

ВІДЭАНАРКАМАНДЯ

Глядзяць у скрыню і прымаюць допінг,
напаўняючы сэрца й мазгі
візуальным рэчывам несуладзьдзя.

А што, калі навальніцы
бескантрольных эмоций
разарвуць надзьмутыя пыхай
мяшкі іхных цел?

Але абмяклыя пухіры
здольныя на аднаўленыне,
асабліва пад упльвам дэфармацыі
каляровых плям на тэлеэкране.

Тады няцяжка пераканацца
ў несьмяротнасці пакаленія
гледачоў.

20 лютага 1997

КАРЭКЦЫЯ ТВАРУ

Чэрап — дзіравае начынъне,
няздольнае доўга захоўваць
гарачую вадкасць інфармацыі.

А мо таму й патрэбна
пэргамэнтная скура,
якая апавіда галаву
ды зраслася з косткамі
пры дапамозе антыкварнага
клейстару.

Аднак гэтага мала, асабліва,
калі табе не падабаецца
бязглуздая міна
каштоўнага слоіка.

Тут варта як мага хутчэй
заняцца карэкцыяй нядобразычлівага
твару.

20 лютага 1997

МЯРЦЬВЯК

Сплывае атамнай марэляй
у інтэнсыўным фіялеце,
каб сумаваць у іншасьвеце
пад съпевы юных мінэстрэляў.

Труп, асалодай набрынялы,
апошнай тайны захавальнік,
нібы астылы літавальнік
нэўтралізуе водар калы.

Вось парафінавая маска
накрыла тварык пасінелы,
і абязтлушчанае цела
ўсім ціха шэпча: «Калі ласка».

5 лютага 1997

ГАЛЕРЭЯ

Маленькі пакойчык насупраць турмы,
дзе на вэрнісажы зьбіраемся мы
і не адчуваём, што съвет — гэта клін.
Ратуе нас бляск жыватворных карцін.

7 студзеня 1996

п а з ь в і т а л ь н ы   п а л я н ә з

STATUS QUO

Пад наглядам зацыкленых робатаў-стодаў,
зацярушаны восеньскім лісьцем іржавым,
разарваны сталёвымі кіпцямі моды
спачываю ў магіле мітыгнай дзяржавы.

Лёс прымусіў мяне адыйсьці нечакана
ў найсалодкую сферу алюзій і тропаў,
і няўзнак праглынула прадоныне нірваны —
status quo між Амерыкаю ды Эўропай.

1994

ЦЫЯНІСТЫ СЪНЕГ

Сухі парашок на далоні
зіхціць дыямантым агнём,
сівеюць юначыя скроні,
гудзе ў галаве танкадром.

Уздымаюцца руکі да неба —
і хмары працяты наскрозь.
Дрыжыць перамерзлая глеба,
спаруюцца радасьць і злосьць.

Наш шлях ад пачатку бясконцы.
Дзень-ноч — чорнабелы абсяг,
бы мэнтарскі тон замудонца,
бы ўпотай парэланы съязг.

Схіляем сівывя галовы,
бо ў гэтым і ёсьць харство.
Мы ўсе пачыналі ab ovo
і марылі пра status quo.

Апошнія гаснуць жаданьні.
Рассыпаяўся Ноеў каўчэг.
Растане яшчэ да сьвітання
на пальцах цыяністы сънег.

3 лютага 1996

* * *

Ахоўнікі аўтобусных прыпынкаў
з адлегласці ўзіраюцца мне ў твар,
нібыта распазнаныя злачынцы,
што скралі антыкварны пісуар.

У гэтым ёсьць прысутнасць крыміналу,
насычана сць штодзённага жыцьця,
калі змывае хвалая дэцыбалаў
ахвяраў хаатычнага зыліцця.

О, бедныя карпускулы натоўпу!
Я вершаў вам ніколі не дарыў.
Іх высмактала д'ябальская помпа,
іх выпетрыў часопісны курсіў.

І сталі яны песьнямі падлеткаў —
цінэйджэраў з пячораў гарадзкіх,
нібыта ўзімку вулічныя кветкі,
прывезеныя недзе з-за мяжы.

кастрычнік 1996

ВІЗУЯНЭРЫ

Юрасю Пацюну

Сабакі лізалі ім лыткі,
съліной навільжнялі съцёгны.
Так цешыліся нэафіткі.
Паветра глынала стогны.

Ажно абуразася мама:
«Глянь, сынку, вакол — прастыуткі!»
Ды енк ушчала піларама,
і дым запыхцеў з самакруткі,

съцянай засланіў далягляды.
Паўстала ў вачох брыдота...
Цяпер ты і сам ня рады,
што сэрца грызе самота.

Будуеш слупы абстракцый
на глебе жахлівых згукаў,
а сябра тваіх фрустрацый
працягвае дрогкую руку.

8 лістапада 1994

РЫТУАЛ

Памяці Андрэя Пяткевіча

Нам надакучыла змагацца,
мы адыходзім назаўжды
у іншасьвеце спаравацца.
Так быццам раілі дзяды.

Яны даўно вастрылі дзіды,
пілі кісльявае віно,
каб вочы выдзеўбці ў Фэміды,
пасыля — абрыйнуща на дно.

Гэй вы, бяздарныя нашчадкі,
савецкай хеўры байструкі!
Ліжыце чэлясы і пяткі,
нясіце ганьбу празь вякі.

А пасъядоўнік Дыягенा
зъмяце паэзіяй ваш кал,
бо адгукненца несумненна
самазынішчэнья рытуал.

31 кастрычніка 1995

КРЫК

Геамэтрыя вулак. Квадратовыя гмахі.
Ледзянная пустэча ў грудзях, нібы соль.
Вось гарэза-смаркач адшукаў алкаголь
ды закідвае позірк вар'яцкі на дахі.

А ў паветры густым расьцякаюцца жахі,
аж съязгі-кумачы мільгацяць у вачох.
Ты крыгчыш, каб Мудзішчаў-падлога падох,
і натоўп лукашыстаў зрывае зь цябе апранахі.

Разылятаецца крык па-над горадам шэрым,
патанае у жоўці начных ліхтароў.
Сам ня чуеш уласных журботных замоў
і ня хочаш у слова памерлыя верыць.

кастрычнік 1996

ПЛЯКАТ

Наша партыйная аргамізацыя
засыцерагае літраб'яднаньне:

«ХАЙ ТОЛЬКІ ЗЬДЗЕЙСЬНІЦЦА АКТ МАСТУРБАЦЫІ —
БУДЗЕ СУР'ЁЗНАЕ МОЗГАЎЛІВАНЬНЕ!»

студзень 1995

СҮПЭРВОБРАЗ

Перавернута Сузор'е Мудакоў.
Набліжаецца касымічны экзэкутар.
Рые глебу безыдэйны экскаватар.
Адбываецца дэструкцыя асноў.

I Мудзішчаў-прэзыдэнт не элеватар,
не ангар для зыржавельных трактароў!
Ён таксама не электракалькулятар
для фіксацыі нядоеных кароў.

1995

ВІБРАЦЫЯ ТВАРИ

Ты запіаўся змалку ў Ордэн Мазахістаў,
ты ўсюды ёсьць — нідзе цябе няма.
Глядзі, як адраджаецца Канкіста —
канкістадораў поўная турма.

У камэры гібеюць нэафіты,
ў рызьбі, лайне кахаюцца штодня,
спарожжам перапрэлым апавітыва,
зъянсіленая нормай працадня.

А дзесяці там Москва ня верыць сълёзам
і пырскае крывёю на мараль,
агорнутая масавым псыхозам...
Эх, съпірт «Раяль» — цеплацэнтраль!

Ну што, прыгожая, паехалі катацца:
пагоркі, лес, размытая палі...
З табой да раніцы мы будзем цалавацца,
съпірша празрыстай вадкасці налі.

Мы адпачнем на загараднай хазе,
жар геніталій нас адкіне ў іншасцьвет.
Прытомнасць верне геніколяг Купэльвайзэр,
чульлівы лірык, эрагеністы паэт.

Як жыць далей? Сьвінья нябёсная ня скажа,
раскрые анус — пацячэ лайно.
А мы падманутыя ў жыжцы плазам ляжам,
бо шчасця і дагэтуль не відно.

Адно вібрацыя парушыць сны гнілыя,
мачой прапахлыя, як цела чарвяка,
ды самадайка, нібы воўк, завые,
каўтнуўшы цэлы пуд каравяка.

I мы пакінем гэты Ордэн закарэлы —
самазабойцаў апантаных бастыён,
калі ад голаду змарнеоць нашы целы...
Краіна родная згатуе зь іх булён.

студзень 1995, люты 1997

ЛЫЖКА

О, лыжка зь сінім бліскам антрацыту,
съвятая рэч, каштоўны мэльхіёр,
зрабі жа так, каб люд наш паспаліты
з адвечнай галадухі не памёр!

17 лютага 1997

РАЗВІТАЛЬНЫ ПАЛЯНЭЗ

Жыщьцё, як цяжкі сон аліграфрэна
ў дзяржаве, што зынікае за вуглом,
скавыча надакучлівай гіенай
ды валіцца, бы спарахнелы дом.

Чытаецца, нібыта шыфраграма
і плача, як маленькае дзіця
у кінакадры тэлепанарамы...
Скаштуй кавалак гэтага жыщьця!

Рассунь у інтэрнацкім ложку ногі,
зірні — (а маць тваю!) дрымучы лес.
Няўжо ў спацельых джунглях насарогі
танцуюць разьвітальны палянэз?

Забудзься на сусъветныя рэкорды,
цікуй, пакуль адбудзецца распад.
Ракеты, шатлы, боінгі, канкорды
расшарпаюць нябёсны лугасад.

Паслья ў закурадымленай прасторы
зазвязе зеўра Лямпкай Ільліча,
ды ва ўнісон матацыклетныя маторы
падкажуць месца для сакрэтнага ключа.

15 сінегня 1996

ЁКАГАМА

Зноў мроіцца мне Ёкагама,
гатэлі з мэталу і шкла.
Там вочы съвідруе рэклима,
цалуе санлівая ўмгла.

Там процьма людзей, самаходаў
і супэрсучасны дызайн.
Свабода! Свабода! Свабода!
А тут — беларускі камбайн.

На Захад, сябры, ад'яжджаю,
а можа на Блізкі Усход, —
ізноў прэзыдэнта лажаю
(херовы зь мяне патрыёт).

А мо нікуды не паеду
ды вып'ю сябе сам да дна,
як шклянку віна за абедам...
Бяды наша, а не віна,

што бачым вусатага хама
і нюхаем водар гаўна.
Зноў мроіцца мне Ёкагама...
Далёка, далёка яна.

студзень 1995

ЖНГЭРМЭДҮЯ

Пабудзь ахвярай Ераніма Босха!
Ён не прасіў цябе, але пабудзь.
Табе даруе нават Матка Боска,
калі ня ўсмокча часу каламуць.

I праз адтуліну замка дзьвярнога
зірні на вуліцу, дзе смажаны натоўп
не патрабуе для сябе амаль нічога,
як брукаванка спляжаных задоў.

Ты лепей зразумееш марсіянаў,
распавядзеш пра антрапагенэз
дый у кватэры, нібы хохлік п'яны,
паветра выжлукціш, як чэмерны шартрэз.

Што ж, варта жыць пад крыкі канакрада
і не зважаць на ашалелы ціск.
Як пэрсанаж карціны — з хлямідаманадаў
узносіць для нашчадкаў абэліск.

6 верасня 1997

СВЯТАРНАЯ КАРОВА

Зарэзалі съятарную карову,
па ўзълеску расьцягалі трыбухі.
Схаваўшы рогі у пясок сухі,
нібыта нарадзіліся нанова.

А кажуць, напачатку толькі слова
нішчымнае, самотнае было,
падобнае на лытку ці крыло
зарэзанай па-здрадніцку каровы.

Ды верыць немагчыма больш у словы
глябальна-электроннае хлусьні.
Хоць на ўвесь съвет з адчаю ты гукні —
ня вернеш больш съятарнае каровы!

7 верасеня 1997

У ЗАКУТКУ

Нібыта ў гэтым запляваным закутку
жаданы вырай.

Нібыта ў чэзлым, але мілым закутку
мы атрымаем вырак.

Бо чыстае кахраньне назаўжды
пад забаронай.

А шчырыя памкненъні да старэчай барады,
як белья вароны.

Няўжо наш лёс — падпольны абардаж,
хвароба за хваробай,
адвечна-несапраўдны камуфляж —
сукно жабрацкай торбы?

10 сінезня 1997

ЧОРНЫ БАРОН

Чорны Барон, прытуліўшы гітару,
выціснуў ноткі знаёмага блюзу,
быццам пад водбліскі промняў пажару
шпарка раскрыліся шчыльныя шлюзы.

Сцэна плыве праз затоку марэляў
жоўтым фрэгатам у горад эмоций.
Дзеўкі насупраць пачырванелі,
збоку пачулася: «*Genius loci!*»

Чорны Барон закрануў тваё сэрца,
кінуў у бездань ультрамарыну,
каб у экстазе крыху пагрэцца,
зълётаць у вырай хоць на хвіліну.

Толькі пяшчота твайго захаплення
зьнікла таемна са зъмесцівам шклянкі.
Чорны Барон — не пакутлівы геній,
а валацуга ад п'янкі да п'янкі.

студзень 1998

GENIUS LOCI

Кармі фізгармонію з пальцаў,
мэлёдыйяй залу баюкай,
каб сонныя нэндэрталъцы
адчулі чароўныя гукі.

Каб водгульле гучных авацый
маркоту ўвабрала няўлоўна,
а келіх на срэбнае тацы
задзінкаў шчасльівай падковай.

I ў плязьме юпітэраў зерне
каханьяня нязьведанай моцы
скаштуеш і не зразумееш,
што ты — гэта *genius loci*.

15 красавіка 1998

РЭФЛЕКСІЯ

Валерку Жамойціну

Лілёвымі адвячоркамі
седзячы на канапе,
томік Гарсія Лоркі
гартаеш, як спытак мапаў.

Паэзія — геаграфія
фізычная і палітычная.
Яе прадукуе мафія
шаленцаў антыпатычных.

А часам вельмі прыгожых
нарцысаў з далёкай правінцыі,
дзе ведае дзядзька кожны,
што вершапісаньне — фікцыя.

Няўжо мы сябры-шкрабіёры,
браты-марнатраўцы съядомыя,
патонем у тэкставым моры
геройскім учынкам натхнёныя?

Або летакамі кардоннымі
ўзынясемся па-над узълескамі
і ў гэтыя дні векапомнныя
сплывем рытуальнымі песьнямі.

21 красавіка 1998

СОН У ТЭАТРАЛЬНЫХ КРЭСЛАХ

Лагодна-незаўважна дзень мінае,
як сон буржуя ў тэатральных крэслах,
калі на сцэне распранаецца Святая,
шкуачоцы сабе між дэкарацый месца.

Аднак храпе мужык у гарнітуры,
каўтнуўшы зь півам вірус летаргіі,
нат не скране яго Святой каляратура
ці штучкі-дручкі псыхатэрапіі.

Ён сам сабе актор, глядач і крытык,
нашпігаваны ведамі з маленства.
О, не чапай яго! Нячулы дотык
здранцьвеньне ператворыць у шаленства.

Вакол яго анёлкі злуднымі колам
лунаюць ў танцы, песенкі съпяваюць
і твар яму шмаруюць салідолам,
нібы даводзяць, што заўжды кахаюць.

Буржуй ня верыць гэткаму каханью:
няўжко яно грашовай вартасці ня мае?
Няхай Святая на падмостках ракам стане
ды пераконвае прысутных, што кахае.

Міне прэм'ера. Зала апусьцее.
І данясе гулліва з-за кулісаў
струмень паветра нерэальнай дзеі
гарбатны водар з прысмакам мялісы.

7 траўня 1998

ЧАКАНЬНЕ

Нас ніхто не вінаваціў
(вінаватых больш няма).
Перапоўнена турма.
Скразьнякі ў бацькоўскай хаце.

Мулкіх нараў рып глухі
працінае сны міорна,
і разъятраныя жорны
мелюць памяці шматкі.

Так пазначана ў пісьмёнах
старадаўнія пары.
А пакуль што ліхтары
шлюць карпускулаў мільёны
цераз краты і муры.

14 ліпеня 1998

РАЗВЕДАЛЬНАЯ ДЛЯ «БАТЛЕЙК»*

Пабачыш сонца, бы яешню на патэльні,—
вантроба скурчыцца, а страўнік забуркоча.
Яна шчэ сьвеціць — лямпка ля гандэльні—
ня згасыне, нат калі заплюшчыш вочы.

Па сходах крокаў пяць — і ты на месцы,
ва ўгульнай яме, што кавярняй называюць.
Азадкам уваб'еш ў падлогу крэсла,
ледзь пазяхнеш — табе гарэлку наліваюць

сябры-зайздросынкі, ліслівыя знаёмы,
зь якімі ўчора піў, а заўтра не пазнаеш.
Адно запомніцца мігценьне лямпкі-сонца,
што ў покуці забросянелай канеа.

Да пабачэнья, любая «Бардэлька»! —
прытулак родны хіжых абармотаў!
Пах кетчупа на змучаных сардэльках
Ня выцісьне належнае згрызоты.

19 кастрычніка 1998

---

* «Батлейка» — кавярня, якая працавала ў Горадзенскім Тэатры Ля-
лек у 1992-1998 гг.

НАТХНЕНЬНЕ

Кожны творца пачынаеца з натхненъня.
А яно віруе ў маладосьці.
Атрымаеш зь неба блаславеньне
ды змайструеш самастойна штосьці.

Карабель ці прыгажуню-ляльку,
для яе квяцісты гарнітурчык,
і пачнеш вясёла фэстываліць,
як непаўналетні авантурнік.

А інакш, напэўна, немагчыма
ў нашай апаганенай вар'ятні,
дзе замест гаворкі — пантаміма
ды настрой далёка не выдатны.

Тут пануе хамства і распуста,
старшыня саўгасу гаспадарыць,
насаджает норавы і густы,
пра пасад крамлёўскі стала марыць.

Вось чаму так хочацца напіцца
і зямлю апышскаць утнаенънем,
разгуляцца ці развесяліцца,
каб ня страціць кайфу ад натхненъня.

20 кастрычніка 1998

САМААХВЯРНАСЬЦЬ

Твой твар, залеплены шэраньню,
я, стомлены, расцалую.
Высілкі мясцовага генія
напоўняць глебу пустую.

Цябе на стале між сурвэткамі
спасыцігну за колькі хвілінаў,
азdobлю шыкоўнымі кветкамі,
шалёны ад шчасця — загіну.

Хай самаахвярнасьць залічыцца,
як вынік сусідаваньня,
а крокі на прывідных лесьвіцах
застынущы сымболем кахрання.

2 лістапада 1998

ЖЫЦЬЦЯРЫС

Засяроджаны на нязначным,
зацугляны перажываньнямі,
вырашаю я звышзадачы,
што зваліліся наканаваньнем.

I прыходжу штодня да высновы
пакручастымі вузкімі съцежкамі:
жыцьцярыс перапісваць нанова —
аўтастраду закідваць пляшкамі.

19 лістапада 1998

* * *

Сънежаньскі сънег, бы капуста,
пад нагамі хрумсьціць ды з абцасаў спадае.
На съцяжынцы брунатныя лусты
башмакі-скараходы штодня пакідаюць.

Здарыщца так, нехта знайдзе
колькі застыглых сълядоў на съцяжынцы.
Зрэшты, а хто за мной пойдзе
ў лесе зъбіраць дыяманты-съняжынкі?

11 сънечня 1998

ГАРАДЗЕНСКІ АПАКАЛАПСІС

Твае дні зылічаны. У сэрцы жах забей!
Крывёй ахвяраў захлынаецца Гародня!
Мой мілы друга, зразумей:
апакаліпсіс пачынаецца сягоныня.

Найўны заклік, голас у съцяне,
замураваны пастановау прыблуды,
што каравяк на смарагдовым дзірване
ўспрымаеца пасланым зь неба цудам.

Дык што з того, што рэжа брата брат,
удзячнай дачка зьбівае сваю маці,
а бюракрата лашчыць бюракрат,
нібы прыдурка на дзяржаянае блатхаце?

Чаго маўчыш, Гародня? Дай адказ!
Ці праглынула прэзыдэнцкія пігулкі?
Хай у мазгах тваіх зайграе джаз,
напоўні радасцю ўсе жылачкі-завулкі!

Зноў курчышся, бы вырвалі язык
гвалтаўнікі — зьдзічэлыя манкурты
ды іхны ашалелы кіраўнік —
зайздросны падхалім маскоўскіх курваў.

Але ж надыйдзе запаветны час,
і хеўра здраднікаў ў лайне сваім патоне.
Адно шкада, што ўжо ня будзе нас,
калі Гародня рэстаўруе сваё ўлоньне.

17 сінення 1998

ГРОНКА АКАЦЫЈ

Зъ неспакоем гляджу я на Gronку акацыі:
можа трэба ізноў пасыпаць раны сольлю?
Як жахліва трываць часы акупацыі,
забівачца ад суму ў гнятлівай няволі.

Палітычных маньякаў забавы вар'яцкія
ціск у жылах грамадзтва настолькі павысілі,
што прамовы ня спыняць яго заліхвацкія,
ані бляск малады прэзыдэнцкае лысіны.

Думкі рояцца ў келіху зманлівай вадкасці,
ім кактэйль летаргічны звужае прастору.
Варта вырвачца з клюшняў саўковай нахабнасці,
уцячы стрымгалоў па крыавых разорах

і прытулак знайсьці на аддаленай станцыі...
Зрэшты й там лукашыстыя, пэўна, прымрояцца.
Зноўку гляну тады я на Gronку акацыі —
далікатныя нэрвы няхай супакояцца.

27 сьнежня 1998

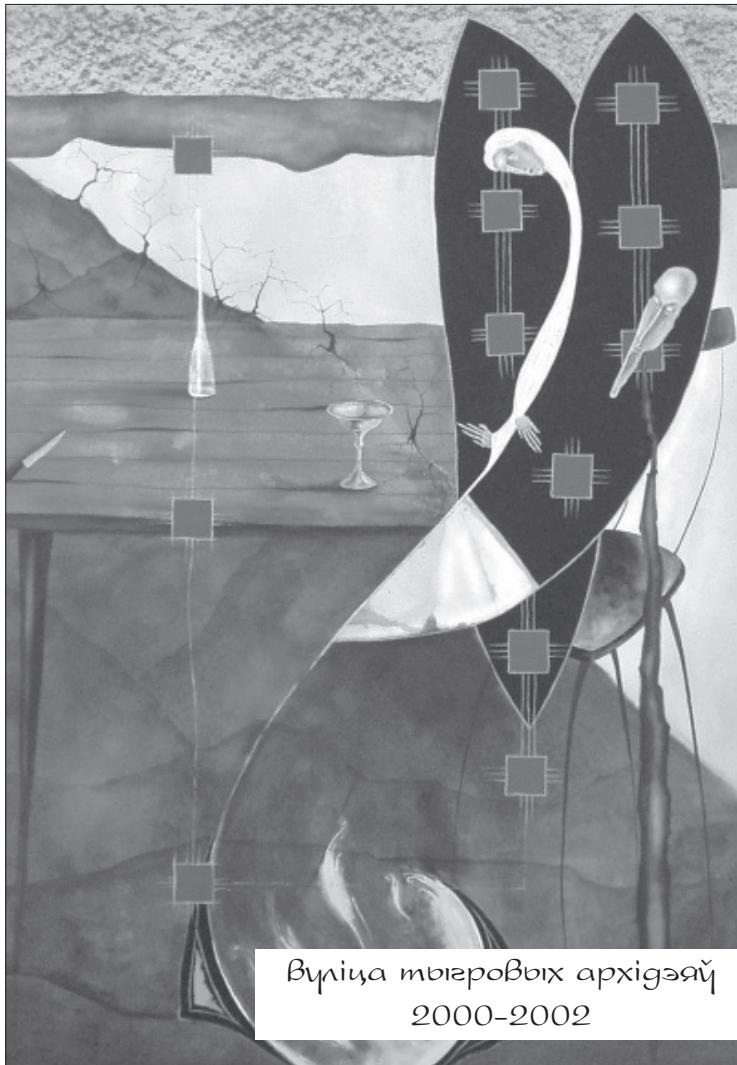
АПОШНЯЯ ДЭКАДА

Міне апошняя дэкада,
як гістарычнае здарэнье,
ля тэатральнай балюстрады
пакіне продкам гурмы ценяў.

Алегарычная цагліна
тэхнакратычнага стагодзьдзя
застыне жоўтай субмарынай
у паэтычным агародзе.

I можа нехта расшыфруе
ланцуг загадковых акордаў,
у сініх зянках узгадуе
іртутны бліск мізэрыкордый.

1 сакавіка 1999

Βγριά τωνεροβνικών αρχιδεαύ
2000-2002

ВУЛІЦА ТЫГРОВЫХ АРХІДЭЯЎ

Вуліца тыгровых архідэяў
корсткім успамінам сэрца раніць,
нібы ўратавальная надзея
абуджае стомленую памяць.

Ногі, што вандруюць без супынку,
прывядуць мяне па тратуары
да двухпавярховага будынку,
дзе Гертруда напускала чары

на мужчын у строгіх гарнітурах
ад замардаванага Вэрсачы,
каб спазнаць аўтэнтыку фактуры
і каханьня палкасць, не іначай.

Ейны кшталт ня знайдзеш на карцінах —
рассачыўся ў лютайскай завеі,
ды згарнулася стракатаю гардынай
вуліца тыгровых архідэяў.

10-15 лютага 2000

ЗА ПЛЯШКАЙ У ГЕРТРУДЫ

Я веру: здараюцца цуды,
ажно чырванее ўваччу!
І вось за сталом у Гертруды
кактэйль праз саломку смакчу.

Так хораша мне і салодка,
што сэрца ў чаканыні трымціць.
Яна ж, нібы спрытная котка
ў фатэлі квяцістым сядзіць.

Шмарагдавым вокам кітайскім
пытае бясслоўна ў мяне:
«Ці будзем сягоныня кахацца?
Ці грэх свой патопім ў віне?»

І вось яе пругкія ногі
ў мяне на каленках вісяць,
а вусны безь перасьцярогі
ізноў пачынаюць шаптаць

пра тое, як файна забыцца
ў фатэлі квяцістым удвох...
Аднак я ўжо здолеў напіцца,
ажно зарабела ў вачох.

студзень 2000

ПАЦАЛУНАК ЮДЫ

Пацалунак Юды — штучная экзотыка —
па-мужчынску съцілы, можа нават шчыры,
пакідае вільгаць знакавага дотыку,
адчынне дэ́веры ў запаветны вырай.

Гэтак не бывае! — Часам надараецца,
неяк бессэнсоўна, вычварна-пачварна
ланцужком съцякае зь серады на пятніцу
ды сякерай тоне ў Сэнэ альбо ў Марне.

Пацалунак Юды праз стагодзьдзі плішчицца,
працинае шчокі срэбраною куляй,
нібы вочы муліць слáўная міліцыя,
нібы зубы шчэрыйць прэзыдэнцкі вулей.

Мёртвы сымбалъ зрады, знак любові дзіўнае
рассачыўся ў жылах рэчывам атрутным,
і съцякаюць жарсыцю здраднікі шчасльвия
патанаюць целы ў часе каламутным.

16 лютага 2000

* * *

Давай, назаві мяне геніем
проста так, пасярод аўтастанцыі!
Сябраваў жа Троцкі з Леніным
на падставе ідэйных абстракцый...

Сяброўства — рэч рэлігійная,
зь нічога яно не народзіцца.
Вось створым падпольную філію —
будзем разам жыдамасоніцца!

1 чэрвень 2000

* * *

Колькі думаеш — думай пра ўласнае Я,
квадратуру кола падлічвай съціпла.
У руцэ засохне нямая зъмяя,
не ашчераца болей ваўчыныя іклы.

Гэта так, як быццам ісьці па лязу,
не зважаючы на куртуазныя гульні,
у далоні на соль расьцярушыць сълязу —
хай здыхаюць ад съмеху зайдзросныя дурні!

8 ліпеня 2000

* * *

Ды нешта не чуваць тых галасоў ля узьбярэжжа.

Не, не чуваць.

Я зблытаў карты, перасунуў межы,
паклаўся спаць.

А сон павольна ахінуў гас্তцёйню,
той даўкі сон,
які прыпамінаю ды ня ўспомню.

Навошта ён?

Дрыжыць нэрвова жоўтае прадоньне,
нібы агонь.

Кранае ў съне майм рудыя скроні
твая далонь.

Барвовы ценъ у моры фіялету
сплывае прэч.

У снах чужых мы ўсе паэты
не насамрэч.

15 верасьня 2000

АДЧУЖАНАСЬЦЬ

Натхненыне здохлае ў нямтым куфлі піва,
такім нікчэмным і, шкада, парожнім,
яшчэ пульсую ўсімabolтусам надзіва,
габлюе патаемна гіпсавыя рожы.

Яно, на жаль, бурштынаваю кропляй
вось-вось съячэ ў тунэль нямога роту,
і наркатычна-корсткі дым каноплі
напоўніць твой рэзэрвуар маркотай.

I паплынуць наўсцяж крывыя твары —
закладнікі гаротнага натхнення,
а ў глыбіні тваёй агідныя пачвары
пачнуць блукаць нэрвова ў сутарэннях.

17 лістапада 2000

АПОШНІ ДОЖДЖ У ЛІСТАПАДЗЕ

Дні сплываюць іржавай съмярдзючай вадой
ў лябірынты бясконцых каналізацый.
Ты імкнесься знайсьці ў бурых кроплях спакой
ці хаця б адпаведную рацыю.

Заглыбляцца ня трэба ў прадоныне за шклом,
бы ў сусьвет невядомае бурапены,
бо адчуеш няўзнак — пад глухім дзірваном
зеўрыць польмем пашча Геены.

Можа гэта ўсяго той трамейбусны съвіст,
што нагадвае эноў пра рэгулы жанчыны?
Ў мулкім крэсьле сядзіш, як памерлы артысты,
як марак затанулае субмарыны.

I ня ў стане нішто ўжо цябе скалануць,
нават брудна-руды фантан лістападу.
Так хацелася слова ад сябра пачуць,
але разам зь віном хлопец выплюхнуў зраду.

22 лістапада 2000

ВЕРШ НА «СВАБОДУ»

Нас абрубілі на высокай ноце,
і мы цяперака знаходзімся ў цэйтноце,
як мухі п'яныя на тлустым бэгемоце,
ці як жарынкі на патухлым кноце.

Мы ўсё жыцьцё чакаем новых цудаў,
жытло шыкоўнае будуем для прыблудаў
і молімся штодня на чэррап юдаў,
гukaочы: «Няхай жыве краіна хлудаў!»

Не дачакацца нам ніколі дабрадзея!
Калі ня ўздымемся, дык ў скрусе пасівеем.
Давайце ж станем мастакамі дзеі,
пакуль у сэрцах ёсьць нязгаслая надзея!

Гвалтаўнікі, што чыняць перашкоды,
уласнаручна зынішчаць свае стоды,
пасыля патрапяць пад абцасы моды.
А мы адчуем корсткі смак свабоды!

23 красавіка 2001

* * *

Напэўна сёньня больш ніхто не самадастатковы...
Зъляцеў лускою з твару твой юнацкі шарм,
бо попыт значна перавысіў прапанову
ды на ілбе пакінуў шнар.

травенъ 2001

АДЧУВАНЬНЕ РЭЖЫМУ

Паветра съціснута, нібыта звадкавана,
і турбуленцыя ў разумнай галаве.
Крывыя вэктары на жоўтым тле экрана
віруюць жэўжыкамі ў месячным сяйве.

Не распазнаць праз акулярчык мікраскопа
вар'яцкі съвет структуры Дээнка,
бо ў страўніку пакутуе Эўропа,
і дыхае ў патыліцу Чэка.

Ці знайдзеца дзе выйсьце з душагубкі?
Съцяну дзяўбі хоць гаечным ключом!
Заместа рук — крывавая абрубкі,
а ў мясе — перамеленае шкло.

Вось функцыя самотных анархістаў:
сканіраваць пануючы рэжым
ды голымі ляжаць пад небам чыстым,
нібыта бераг Нёмана ёсьць Крым.

Паслья, калі мянтоўскія сабакі
забрэшуць ля пагрызеных кустоў,
мы друканем рэжыму праз прынтэр сракі —
няхай жаруць адборнае гаўно.

28 жніўня 2001

СЯБРОЎСТВА З ПСЫХАПАТАМ

Мой хлопча, я ні ў чым не вінаваты.
Ты сам абраў псыхічны дыспансэр,
дзе вокны аздабляюць краты,
і пах вар'яцтва выклікае съверб.

Цябе дарма кармілі «трыфтазынам»,
хіліў да сну заўсёдны дымэдрол.
Як добра, хлопча, што ты не загінуў,
адпрэчыў крыўуды і мяне знайшоў.

А ці знайшоў сябе ты — невядома,
бо ў лес глядзіш някормленым ваўком,
з вачэй тваіх шалёных зеўрыць стома,
як піва п'еш на вуліцы нагбом.

Дарэмна трацяцца высокія пачуцьці
на дасягненые мэты нічыёй!
Садомскі грэх у правінцыйнай каламуці
ўразаецца сталёвым вастрыём

у галаву, што пухне ад эмоций,
набрыньяе паветрам, як пухір.
Цябе пазбыцца шчэ ня маю моцы,
хаця съмярдзіш, як заляжалы сыр.

Пакуль нясу свой крыж — і не шкадую.
І на хрэна такія мне сябры?
Лепш зь месяцам навечна пасябрую —
самотнікам пляскатым угары.

29 жніўня 2001

НАКАНАВАНЬНЕ

Нахабным чынам, быццам у трупярні,
Нас прэпаруе дзядзька Постмадэрн.
Свой акт мудачы ён прымае за съятарны,
а скальпэль, нібы лыжка у руцэ

не задрыжыць пасъля салодкага дэсэрту,
бо ўжо ня зъменіцца хада падзей.
Мы ж, як удзельнікі бясплатнага канцэрту —
нямая пудзілы ў забруджанай вадзе.

I будзе так, бо немагчыма перакроучыць
праз Рубікон адначасова ўсім сябрам.
Хай падарожжа ў часе будзе змрочным,
адной нагой мы ТУТ, другою — ТАМ.

29 жніўня 2001

* * *

Унутры, бы ў бляшанцы з-пад піва,
гадуецца бляск амальгамны.
Герой навамоднай рэкламы
съмлецца з экрану шчасьліва.

А што яшчэ трэба магнатам
маскальскіх порна-канцэрнаў?
Частуюць атрутай з цыстэрны
свайго «малодшага брата»...

сънежань 2001

ЗАБАВА З ЦЫТРЫНАЙ

Цытрына на талерцы звязе Поўняй...
А Поўня, як пляскаты чэрап Юды,
абрус ультрамарынавы напоўніць
таемна-кіслым прадчуваньнем цуду.

Эмаль зубную трэба забяспечыць
ад хітрыкаў цытрынавага соку,
за дзень разъвеяць смутак чалавечы,
падзякаваць біблейскаму прароку

за першую салодкую параду
наконт абавязковага рамонту
часткова занядбанага фасаду
твайго напаўразяўленага роту.

красавік 2002

* * *

Пяшчотны подых першай навальніцы
ў двухсотграмовай шклянцы ад віна
мне нагадаў пра съпелыя суніцы,
якія млява трушчыла яна

ў засьмяглых вуснах, быццам пацалункі
не наталілі прагу пачуцьця...
Узаеміны, як зношаныя клункі,
рассычаныя ў шклянцы забыцьця.

травень 2002

* * *

Не раскідайце пацеркі, бо сьвіньні
не пакаштуюць дыямантных жалудоў.
Лепш кіньце іх у купаль неба сіні,
падзякі не чакайце пагатоў.

люты 2002

* * *

Узгадаваныя ў нявер'і ды адчай,
адпрэчце зънешні шарм, нібы лухту
ружовую ў вяночцы з малачаю,
бо ўсе патуті йдуць пад хвост кату.

люты 2002

ПАЦАЛУНІК

Цалуюць у паўэмроку шкло,
чарговую ікону за іконай,
як быццам іх жыцьцё прайшло
ў абысагу забабонаў.

Напэўна афрыканскі слон
прайшоўся па галовах,
ды стрэліў аднавокі Джо
з рэвольвэра ў варону.

І бедная павісла на сасыне,
малітваю захрасла ў горле.
Цар-птушка! Ты цяпер не занясеш
іх жалі альпіністу ў горы.

Цалуйце — не цалуйце, бо
інфэкцыя ня мае радаводу:
жабрачка ты ці пан ў жабо —
усё адно — трупехлы водар...

12 верасьня 2002

РОГАТ

Хіхікалі вульгарныя кабеты
з нагоды недасягнутага шчасьця!
І лашчылі юрлівых прайдзісьветаў,
купаліся ў віры жывёльнай жарсыці.

А ў вокны заглядалі пракуроры,
пускалі смаркавіны на паперы,
начальнікі, як быццам не ў гуморы,
крычалі: «Вам якой яшчэ халеры!»

Ды я, нібы стамлёны назіральнік,
адправіўся ў няблізкую вандроўку,
пад ложкам каралеўскай спальні
знойшоў адпрасаваную вяроўку,

якую скарысталі для забойства
праціўнікаў існуочага ладу.
Пра гэта нават ведалі у войску
жаўнеры, афіцэры і... гарматы.

Съмяяліся вульгарныя кабеты
зь няспраўнасці азызлых генэралаў.
І плакалі самотныя паэты —
натхненныя, як гарэлкі, не ставала...

27 жніўня 2002

пізанская Вежа

1987-1991

ВЕЧНЫ КАМЕНЬ

Спаміж драўляных ідалаў імгла
пясок накрыла сынтэтычным сънегам.
Трашчыць ад болю і дымуе галава.
Пачатку не відно ад Ноева каўчэгу.

Ды нешта мроя па паветры не плыве,
съляпое вока накіроўвае да ямы.
Гуляе мёртвы вецер у траве,
але ня лечыць ён старыя раны.

Ажно цячэ па твары зноў ды зноў
чырвона-чорная ліпучая брыдота.
Не, не віно, мой браце, кроў
ты п'еш, бо здохнуць не ахвота.

Ты п'еш, бо прагнеш, бо яшчэ жывеш!
Ня згрызлі вошы, і ваўкі ня зъелі.
Хутчэй зъяси сябе або заб'еш,
каб дагадзіць Крывавай Мэры.

І пахаваеш сам сябе, і крыж
каменны вырасьце, як дрэва.
Ты вечнасьць цэлую маўчиш,
але чуваць твае па съвеце съпевы.

1987, 1989

ΔΑΡΩΓΑ

Трэба захлынуцца апантанасьцю жыцьця,
у калодзеж кінучь сатанінскае дзіця.

Нават, калі ў люстры абыякавы дэбіл,
нават, калі болей не хапае грошай, сіл.

Нават, калі ноччу ружа чорная расьце,
Нават, калі плачуща фарызэі па Хрысьце.

Нават, калі з трунаў выпаўзаюць мерцвякі,
нават, калі цела папсавалі чарвякі.

Нават, калі вораг — твой старэйшы брат,
нават, калі ложку съпіць з кахранай кат.

Нават, калі сонца — чэррап карала,
нават, калі попел — мёртвая ральля.

Нават, калі крыкнеш: «Болей сіл няма!» —
У адказ пачуеш: «Горад, як турма!»

I самотны пойдзеш празь съятло наўскос,
дзе цябе сустрэнуць Д'ябал і Христос.

чэрвень 1991

ПОЎЧНЯ

Па закрэсленым шкле
твае вусны плывуць, нібы зімнія хвалі.
Я ў малочнай імгле.
Не паверыш, мяне ўжо даўно паҳавалі.

Пачарнеў далягляд,
легіёны крыжоў... Зноў вандрую ў нябёсах.
Сонца — толькі фасад.
Поўня ведае сэнс і пануе над лёсам.

Паміраюць дамы,
бо заплюшчваюць хутка маркотныя вочы.
Дзе знаходзімся мы?
Адказаць на пытаньне ніхто нам ня хоча.

1987, 1989

ПІЗАНСКАЯ ВЕЖА

Ты нахіліуся,
быццам Пізанская вежа.
Сон не забыўся,
сон адляцеў у бязьмежжа.

Хтосьці прысыніўся
белы, падманліва-сънежны.
Лён нахіліуся,
быццам Пізанская вежа.

Верш нарадзіўся
і да паэта належыць.
П'яны паэт нахіліуся
быццам Пізанская вежа.

1988

РАЗМОВА

Магільныя пліты са мной размаўляюць,
гукаюць, пляюць, а мэлёдыйя ўецца.
Паветра застыгла. Бяз сэнсу блукаю.
І грукае цяжка самотнае сэрца.

Баюся застасца адзін сярод ночы,
на могілках спаць і чакаць на збаўленъне.
Здаецца, што нехта прыдзірліва сочыць,
калі я стаю прад крыжом на каленях.

Прабачце, сябры, бо мяне ўжо ня будзе
ні там, ані тут. Я забыўся на лета.
Я чую як дыхаюць мёртвыя людзі
ды мараць пабачыць жывога паэта.

1989

ПРАЦЯТЫЯ НАСКРОЗЬ

Нас няма... Ці мы ёсьць?
Мы працяты наскрозь,
мы блукаем у вежах шкляных.

Перакручаны сэнс
зъ перарэзаных вен
не трапляе ў рачныя віры.

Раз і два. Два на два.
Не баліць галава,
бо няма галавы на плячох.

Ёсьць абшар, як ангар,
або брыдкі кашмар,
нібы плямы на хворых вачох.

Ці наступіць працяг,
калі спаліцца съцяг,
калі рыне фігура з гары?

А пакуль што мы ёсьць,
хоць працяты наскрозь,
хоць блукаем у вежах шкляных.

1990

САНЭТ А-ЛЯ ШЭКСЬПІР

Калі зраблюся белы, як мярцьвяк,
і літары расшарпаюць мой чэрап, —
усім скажу: «Нікому я ня веру!»
па-над руінамі ўздымуся, нібы птах.

Гадзіннік абыякава «цік-так»
адмерыць час драпежнікам-хімэрам.
Нашчадак старажытнага Гамэра —
Грэк Зорба — мне зайграе жавава ў тахт.

Тады ўзьбяруся на вялізны Эвэрэст
і, патануўшы ў сонечным напоі,
я выстралю атрученым набоем,
каб выказаць кумірам свой пратэст.

І мне ўсё роўна: Д'ябал ці Хрыстос
па съмерці вырашыць мой лёс.

чэрвень 1991

СВЯБОДА

Больш няма былога сэнсу:
і паперка — не паперка,
і цукерка — не цукерка,
бо ня варта нават пэнсу.

Больш няма вялкай сілы.
Ты ліесься, як какава,
праз памыйную канаву,
і табе ўжо съвет ня мілы.

Больш няма кватэр і сходаў,
ёсьць адзінае — гайданка.
Сёньня съмерць, а зранку — п'янка.
Вось яна, твая свабода!

1990

СПАТКАНЬНЕ

Гэты сад, родны дом, новы дзень,
і віхор нерэальны насустрach
у твар.

Дзесяці ТАМ неабсяжны пажар,
і жанчыны бягучь спаміж дрэў.
Нехта ў небе хвілёва згарэў,
нарадзіў недаверлівы ценъ^у
у мітычнай Дзяржаве Зынічоў.

Ты знайшоў
зъзелянелы пацір
і спаліў непатрэбны мундур,
распранутым хлапчынай пайшоў,
каб спаткаць

гэты сад, родны дом, новы дзень.
І віхор нерэальны насустрach
у твар.

1991

АЎРӘ

Б’еца стронга аб лёд
так, як я. Так, як ты.
Так, як мы.
Паўстае малады карагод
па-над гмахам сталічнай турмы.
Новы год
хімэрычны
ня робіцца кволым
зусім.
Усё наўкола
такое-сякое.
У грудзях пачуцьцё трапяткое
і дым,
нібы кнот заліваюць зь біклагі.
Тры нястрымныя літары
нішчаць паперу.
Паміраць без паветра няблага,
калі ёсьць пераможная вера.

жнівень 1991

Богар чела

ЗЯЛЁНАЕ ВОКА	6
ВІДЭАКЛПЫ	7
НАРКАТАЧНАЕ МОРА	10
ЭЛТАРНАЯ ДЗЯЎЧЫНКА	11
ЭПІЦЭНТАР	12
ЦЕЛА I ВІНО	13
ТВАЯ ВЭНЭЦЫЯ	14
РУЖАВОКІ ДРАКОН	15
ТАЯМНІЧАЯ ШАФА	16
ПАВУЦІНА	17
АМАРОКА	18
ЧОРНАЕ ВОЗЕРА	19
БУТЭЛЬКА	20
ЛЕАПАРДАВАЯ ШКУРА	21
МЯЖА	22
АГНІСТЫ МАК	23
СОН ВАМПІРА	24
* * * <i>Кітайскі бажок на пісъмовыи стале</i>	25
ЭКЗАТЫЧНАЯ ЛЮБОЎ	26
ЗАЎСЁДЫ НАСУПЕРАК	27
АПОШНЯЕ КАХАНЬНЕ	28
МЁРТВЫ ЗЫБ	30
ПАВЕРХНЯ	31
КАВАЛЕР	32
ТОСТ ФІЯЛЕТАВАЙ ГРУШЫ	33
КЕЛИХ	34
ДАБРАНАЧ, РЭВАЛЮЦЫЯ...	35
ПСЫХАДЭЛІЧНАЕ МАСТАЦТВА	36
<i>твар тутанхамона</i>	
ТВАР ТУТАНХАМОНА	38
МЭТАЛЁВЫЯ РЫФМЫ	43
СЫЛМАКІ	44
ДВАЙНЯТЫ	45
ПРЫЗНАЧЭНЬНЕ	46

ШАРАЯ ГАДЗІНА Ў НОВЫМ ЁРКУ	47
ТВОРЦА	48
НОВЫ БАБІЛЁН	49
НАВОШТА?	50
ШПАЦЫР	51
БОСКАЯ ШУФЛЯ	52
ПА-НАД ФІЁРДАМ	53
ВАР'ЯЦКІ КІРМАШ	54
СЪВЕДКА	56
ЗАКЛІК КАМСАМОЛКІ	57
НАРОДНЫ ПАЭТА	58
МЫ КАМУНІСТАМ ШЛЁМ ВІТАНЬНІ	59
ПРАГУЛЯНКА МАРКІЗА ДЭ САДА	60
АКТ	61
ГАРЭЛКІ ПОЎНЫ КАПЯЛЮШ	62
МАЗАХІЗМ	63
ДЗЕНЬ, ЯК ТЫДЗЕНЬ	64
ФАНЭРА НАД ПАРЫЖАМ	65
ВОГНІШЧА КАХАНЬНЯ	67
ЗНАКІ РУЖЫ	68
СПАДКАЕМЦА	69
ХВАЛЯ РАСЬЦЕ	70
САМАСТОЙНАСЬЦЬ	71
ГАЛАВА НЭФЭРЦІЦІ	72
POST SCRIPTUM	72
 рэйтчал	
ТРАПАР	74
ССНЯДАНАК ПА-ВІКТАРЫЯНСКУ	75
АПОВЕД ПРА АНАКРЭОНТЫКІ	76
* * * <i>На ичацэ каралевы Боны</i>	77
КРЫВАВАЯ МЭРЫ	78
ТАМАТНЫЯ СНЫ	79
ШВЭДЗКІ ВАРЫЯНТ	80
БЛЮЗНЕРСТВА	81
СПЭРМА ПРЭЗЫДЭНТА	82
ПАТАЕМНЫ ДАР	83

ЦУКРОВЫ ПЕЎНІК	84
ІНСЬПРАЦЫЯ	85
* * * <i>Глядзі: таполі ў модных акулярах</i>	86
ПОКЛІЧ ТАМТАМАЎ	87
МАСКІ ДЭМІОРГА	88
ЛЯБІРЫНТЫ	91
ЧАКАНЬНЕ ЖАРСЫЦІ	92
ШАЛЕНСТВА Ў РЫО-ДЭ-ЖАНЭЙРА	93
ВІДЭАНАРКАМАНІЯ	94
КАРЭКЦЫЯ ТВАРУ	95
МЯРЦЬВЯК	96
ГАЛЕРЭЯ	97
STATUS QUO	98
ЦЫЯНІСТЫ СЫНЕГ	99
* * * <i>Axoўнікі аўтобусных прыпынкаў</i>	100
ВІЗІЯНЭРЫ	101
РЫТУАЛ	102
КРЫК	103
ПЛЯКАТ	104
СУПЭРВОБРАЗ	104
ВІБРАЦЫЯ ТВАНІ	105
ЛЫЖКА	106
РАЗЪВІТАЛЬНЫ ПАЛЯНЭЗ	107
ЁКАГАМА	108
ІНТЭРМЭДЫЯ	109
СЬВЯТАРНАЯ КАРОВА	110
У ЗАКУТКУ	111
ЧОРНЫ БАРОН	112
GENIUS LOCI	113
РЭФЛЕКСІЯ	114
СОН У ТЭАТРАЛЬНЫХ КРЭСЛАХ	115
ЧАКАНЬНЕ	116
РАЗЪВІТАЛЬНАЯ ДЛЯ «БАТЛЕЙКІ»	117
НАТХНЕНЬНЕ	118
САМААХВЯРНАСЫЦЬ	119
ЖЫЦЬЦЯРЫС	120

* * * Сънежаньскі сънег, бы капуста	121
ГАРАДЗЕНСКІ АПАКАЛІПСІС	122
ГРОНКА АКАЦЫІ	123
АПОШНЯЯ ДЭКАДА	124
Вуліца тыверофвых архітэктур	
ВУЛІЦА ТЫГРОВЫХ АРХІДЭЯЎ	126
ЗА ПЛЯШКАЙ У ГЕРТРУДЫ	127
ПАЦАЛУНАК ЮДЫ	128
* * * Давай, назаві мяне геніем	129
* * * Колькі думаеш — думай пра ўласнае Я	130
* * * Да нешта не чуваць тых галасоў ля узьбярэжжа	131
АДЧУЖАНАСЬЦЬ	132
АПОШНІ ДОЖДЖ У ЛІСТАПАДЗЕ	133
ВЕРШ НА «СВАБОДУ»	134
* * * Напэўна сёняня больш ніхто не самадастатковы...	135
АДЧУВАНЬНЕ РЭЖЫМУ	136
СЯБРОЎСТВА З ПСЫХАПАТАМ	137
НАКАНАВАНЬНЕ	138
* * * Унутры, бы ў бляшанцы з-пад піва	139
ЗАБАВА З ЦЫТРЫНАЙ	140
* * * Пляшочны подых першай навальніцы	141
* * * Не раскідайце пацеркі, бо съвіньні	142
* * * Узгадаваныя ў нявер'і ды адчаі	142
ПАЦАЛУНКІ	143
РОГАТ	144
пізанская Вежка	
ВЕЧНЫ КАМЕНЬ	146
ДАРОГА	147
ПОЎНЯ	148
ПІЗАНСКАЯ ВЕЖА	149
РАЗМОВА	150
ПРАЦЯТЫЯ НАСКРОЗЬ	151
САНЭТ А-ЛЯ ШЭКСЫПР	152
СВАБОДА	153
СПАТКАНЬНЕ	154
АЎРА	155

